

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

וזה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

יום כפור תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

בבא בתרא. בית כור - פרק שביעי דף קג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)" תוספות

כסיר מוה - אם הם מובלעין ברובה של שדה, ולא ברובע כעין חצובה, דחתה דהאי שפיר בניתיהו שתי וערב, וישיגעו אצל הסלע - יגיבה מחרישתו מעט
עד שיעברו הסלע, ויחזרו ויחורשו. אלא שששין באמצעהו, דלא מוודע ביתניהו שפיר כל כך. כותה באה תמצי למור דרבא נמי מנרדן נעמה. כשורה
מחו - דכל כנגד השורה אינו יכול לחרוש ולזרוע השדה. וכל חרישות בעינן שתי וערב כשורה, כותה ומיהו על ידי הדיקה יכול לחרוש. ואם תמצי למור
דכשורה מנרדן נעמה. אצטריגין - דלא מוודע שפיר כמו שורה. מהו? אם ברובה של שדה מפורזין בעין קרני שור האצטריגין, כותה וכן כולו, אחרון אחרון לא

מורדע שפיר כראשון
עקלתון - כותה תנא -
היה פלע יחידו בוי -
אמנותיהו קיימא ברייתא
דקתני פחות מנרדן
עמה. וקתני עלה: שאם
היה סלע יחידו חוץ מן
השדה, סמוך להשדה, והוא
לו המוכר לחרוש,
למודד משם, אפילו אי הוי הוא סלע כל
שואו. דהוי נמוך מפניו פסחים הריב הקטר
בארבעה טפחים - אפילו הוי אין מנרדן עמת
דלא בטיל לגבי שדה אלא היבא דכי מובלע
בתוך השדה, אבל כשואו חוץ מן השדה - לא
בטיל לגבי שדה. ולא מביכתי אאי הוי יחידו
ממש, אלא אפילו אי הוה בתוך השדה אלא
סמוך למצד, אפילו כל ש הוא - אין מנרד
נעמה. אלא היבא דהוי מובלע באמצע שדה הוא
מתקדו שרדי אדראנא ובטילי. כן נראה בעניו,
ועיקר. ורובותיו מפרשים אדראבי יתרין קאי,
דאוקו לפחות מביך דמתניין בדורו ארבע

אם היה סלע יחידו אפילו כל שהוא בו -
פירש רבונו חם סלע יחידו - היינו שיש
לו שם לוי "במעט פלוגי", הלכך אפילו חוץ כל
שדוא, ואפילו באמצע השדה - אין מנרד עמת.
ועוד אמר רבנו חם, דרסי: שיש לו בית רובע.
הכי אינא בירושלמי, וקאי אהא דאמרינן לעיל:
טושין שאמרו בית ארבעה בקין, והוא שלא יהיו
מובלעין פחות מחמש בקין, משמע: בפחות
מארבעה אפילו מובלעין בפחות מחמשה -
מנרד נעמה. והשתא קאמר דאם היה סלע יחידו,
שהבל סלע אחד, אפילו לא הוא גדול אלא בית
רובע, דליכא ארבעה בקין ואין אחרים נמי שיהו
משליטין לארבע בקין - אפילו הכי אין מנרד
עמה.

פחות
כחז של מוכר, שאם שיר בשרה בית תשעת בקין, ובגינה בית חצי קב, ודברבי רבי עקיבא בית
רובע - מחזור לו את הפרקין. ולא את הרובע בלבד הוא מחזור, אלא את כל המותר. גמרא
אִינְעָא לְהוּ: "בית פור" סתמא, מאי? תא שמע: "בית פור עפר אני מוכר לך מדה בתכלה"

בין קאמוקא במפורזים בחמשה בקין אי נמי ברוב שדה, ומשום הכי בטילי, אבל כמנסותיך לא בטילי. וקא סלקא דעתך, הוי מילי כמנסותיך מעשרה וגבוהין יותר משלשה,
אלא בעינן מפורזין. והשתא אתיא ברייתא למנרד דהו הנחו ארבעה ארבע בקין עלת וחס, אפילו כל ש הוא - אין מנרדן. כולומר על גב דאין גבוהין
שלשה לא בטילי. ולא נודיא לו האי פירושא כלל, דמאי סלע יחידו מסלעים הרבה מנסותים? אם כיון דמנסותים - כסלע אחד דמו. ועוד, מנין לוי שיש חילוק בכל פחות
מעשרה בין גבוה לשלשה לפחות משלשה? וכל וכלל אין ליישב אלא כמו שפירשו. כופשק עפי - כל שהוא בתינים, כגון פחות משלשה בין החוזה סלע קטן למצד, מן השבטין ליה
כסמון למצד, או לא, וידיה מנרד עמה. כפי רבי עקיבא - אם תמצא למור הפסק עפר בתינים הוי הפסק, אבל אם יש הפסק עפר מלמעלה ואותה עומת מלמעלה סלע למצד, אי נמי
איפכא - עפר מעט מלמעלה ולא גבוה שלשה בעומתו מחרושה, ועומתא מלמעלה, מי אוליתין בתי עפר ומנרדן, או דלמא עומת עיקר אין מנרדן? משהנה **בית כור נפי** אני
מוכר לך מדה בתכלה - כלומר, בעצמנו אני מוכר לך שדה שיש בו בית כור עפר, כמו שמנרדן מדרת החבל, כל פחות ולא יותר. פיות כל ש הוא - שלא היה באותו שדה בית כור
שלם - יביב המורזי בתי הפחות, ותחמק קיים. על גב דאמר רבי פריה "ומכורת את הספינה" (בבא בתרא ז' א), כל דבר שבמדה ושבתקניו ושבתקניו, אפילו פחות מדיי אונאה -

חוזה, ומכורת הוה במקום שיהי - וני מילי בנבטליק, אבל בקרקע אל שיהי בהו חוזה, דקום להו לרובי זנתא לחו ללוקח לנקות מה שמעלה לפי הברדו, חן חסר וכן יותר. ומכור
נמי הכי קאמר ליה: בית כור עפר אני מוכר לך לפי מדת החבל, ואם יחסר - אבכה, ואם יותר - תחווילי. ואף על גב דאין אונאה לקרקעת - הני מילי כשימכור לו ביוצק יותר
משנתו, אבל היבא דמטעין זה את זה מברדו - צריך לנכות מן הדמיים. ויתרי קרקע כל ש הוא - על בית כור, יחווילי למוכר, ולקוחה מפרש דמה שיענה מוכר יחווילי לו לוקח,
קרקע או משהו. אם אמר - זה מוכר לך לוקח בשעת מכירתו, בית כור עפר אני מוכר לך בכך וכן, חן חסר וכן יותר. ולא אמר לו 'מדה בתכלה'. דאילו היה דאמר ליה תריווד
יחווילי לך חסר וכן יותר - פלוגתא דבין רבי יוחנן לגמרי. אפילו שיהי **אפילו רובע** - הקב לכל סאה, דהיינו שלשים רבעים לבית כור, חן חסר וכן יותר. ואם הוה חסר וכן יותר
לכל סאה - הגיעה, דרבחי דהוי מחילה. דכיון דאמר ליה בית כור, האי קאמר "חן חסר וכן יותר" - חסר או יתר מעט על בית כור קאמר, אבל טובא לא, דאם כן - אמאי
קאמר בית כור? ובגמרא בית כור היבא אמר ליה: בית כור עפר. סתמא. ולא אמר ליה לא "מדה בתכלה" חן חסר וכן יותר" מאי. ודא קאמרן: אפילו פחות רובע לסאה, ולא
קאמר: אפילו פחות שבעה בקין ומחלה לכוך - לאששעתינן אחא. דאפילו מביכרדי מעומתן כגון "בית סאה אני מוכר לך חן חסר וכן יותר" ויבא חסר רובע או יתר רובע -
הגיעה. דאף על גב דפליגי אמוראי בגמרא גבי שני בורין, דאיכא למאן דאמר דאי איבא רובע לכל סאה, דהוה להו בין חבל יותר מחמשה בקין, לא הויא מחילה - בפחות
מכור בעלז מדרו שדומחלה הולכת לפי השבון רובע לכל סאה, יתי סבין - יתר מרובע לכל סאה, חסר ויתרי. יעשה השבון - ישאב את חבל היתר על הבית כור, ואפילו
דרביעין בעלז כדסיקא מנמותיהו, ויחשב כמה חותיו, וכמה שוין לפי חשבון שמכר את הבית כור, ובגון שלי חוזלו קרקעתו, חסר חולו - לא נבוח את חוק הקלות
כשתה יהיק. גם אין חוקין - וכולו לטעון: אינו רוצה לקנות ביוצק כל כך, כדמפרש בגמרא. אבל אי כדקיימי קיימי - צריך ללוקח ליתן כרצון המוכר, שאם רצה מוכר -
יחווילי לו לוקח מעות, דתקנת חכמים היא זו, דמה יעשה המוכר בקרקע מועט בפני עצמו שאינו חשוב שדה? הלכך כופין את הלוקח ליקח, דזה נגדה חוה אינו חסר. או אם
רצה מוכר - יחווילי לו לוקח מעות, שרדין מן חוקו הוא ומחווילי לו קרקע, שרדין לא בקב לוקח אלא בית כור, שרדין חילם אמרו לחתווילי לו לוקח למכור מעט המותר
- לא מן חוקו, אלא תקנת חכמים, לפימה כחו של מוכר, שלא היא נפסד אותו מיעט קרקע דלא חיה ויהא פירותא. ודאי נפסד חשבון - ודאי נפסד חשבון - ודאי נפסד חשבון
פיתח יתר מרובע - לא שיהי שום עשה חשבון, אלא יבנה לו חוק, דהיינו, דכיון דליכא בית כור עפר, דיכא לחובייה ליתן לו משהו אחר. חיה נרטיין בתי השבעה:
שאם ישיי כשתי השתק קבין בו - כלומר, האי מתיחבין ללוקח ליתן מעות המותר למוכר - ייפח כה דמכר הוא, משום דלא חיה ליה ודאי קרקע בפני עצמו. שאילו היה
בית כוראי מותר שיעור שדה, כגון ששייר בהאי בית כור קב ומחצה יתר על שבעה בקין ומחצה, דהוה לחו בין הכל תשעה בקין - או מחווילי לו את הקרקע ולא מעות,
דהשתא חוה ליה ודאי קרקע. דקיימא לן בפרק קמא דמכירתא (בבא בתרא יא א) השהה חשבו בשעתה בקין, כדתני: ולא את השדה עד שהיה בה שתעה בקין לוח השתעה
בקין לוח, ולא את הגנה עד שהיה בה חצי קב לוח חצי קב לוח, רבי עקיבא אומר: בית רובע. והשתא שמעתינן ממתניתין: שבעה בקין ומחצה לכוך - הוי מחילה, שמונה
ומחצה או יותר, עד שתעה בקין ולא עד בכלל - יעשה חשבון. שתעה בקין - יחווילי קרקע. נגינה בית חצי - כן ירובע רובע, כמו רובע סאה חסרה, יתר.
מרובע - יעשה חשבון. עשה רביעמי, הידינו חצי קב, מאחר דחשיב גינה - יחווילי קרקע. וכדברי רבי עקיבא שפיר קאמר: בית רובע, דהוי רובע לחצי סאה חסרה, כלבני
שדה. יתר מחצי רובע - יעשה חשבון, בית רובע דחשיב גינה - יחווילי קרקע. וכן נראה בעיני. ויש לטעות אחרים יאין בין ממש לממנין, ולא את **הרובע בו** -
בגמרא פריך עלה, ומתרין לה ולא את המותר בלבד הוא מחזור. **איכא דאמרן** יעשה חשבון והיבא דאמרן יחווילי קרקע, אלא גם הם השלישין רבעין דבית כור היתריין הוא
מחזור. ודאי דאיכא קרקע חשבון בין הכל - לא מילי מדיי. **איכא דאמרן** יחווילי בית כור עפר סתמא - לא מוכר לך מהו דלא אמר ליה "מדה בתכלה" אלא אמר ליה
נמי חן חסר וכן יותר. למדה בתוך מדותינו ליה, דסתם מי שנתנה למכור בית כור דעתו למצמנו, לא חסר מילי מעט עד דאמר בפירוש "חן חסר וכן יותר", ואם פיתח כל ש הוא

יבנה, ואם הוה חן חסר וכן יותר, אף ליה חן חסר וכן יותר" מדותינו ליה, משום דאיכא לפרושי מנתיהו כענין צדקין, קבעי להו.
אלא

פחות כל שדוא יבמ - מה שפירש הקונטרס, דהא דאמר רבא: כל דבר שבדמיה אפילו פחות מכדי אונאה חזרו, היינו ממלטלי - אגב חזרופה האי נעי, בדוביא מיתו לה ברש פרק שני דקדושין (מב. ב) אמרקייע, דאמרי: ובמקומייע נמי לא אמרן אלא דטעי בעליא, אבל משתאה - לא, כדבאב בר', ואומר רבתי יתקו: דבא אלא כשמדוד הטהרו במדה. אבל הובא לא מדוד דעיי, אלא בבאן לפרושי, והתחלה הובא נידע שאינו מביח כל כך שלא ידא או פחות או יותר. **פחות** כל שדוא יבמ - ואם תאמר: ולימא ליה דארעא דהבי לא זבני וש לומר: דקאי בתוך השדה, כדפרושיה, דמתחילה הוי נמי יודע שאינו מביח לגמרי.

אלא מהא ליבא למשעמ מניה - ולא קשיא רישא לסיפא. ודמיה דחד נמיניהו לאו דוקא. ולא נקטיה אלא משום סיפא, כדפרשי הקונטרס. **פרושי** קפושש איתוה בית כור שהוא בבית כור כגון דאמר ליה חן חסר חן יתר' - תימא: דהילן 'חן חסר חן יתר' ביבית כור ('חן חסר חן יתר' ששעמט ספי הדעינע מנא) דמשעמ 'בבית כור חן לומר: דכי אמר לו 'בית כור עבר אני מוכר לך חן חסר חן יתר' - איבא למימר תפוס לראשון, ולחכי תליה חכי בבית כור.

אם כן אני מוכר לך אני מוכר ולך למה לי - בכמה זכות ידוע, ובכמה דוכתי לא דיקי.

אלא לאו שבעי מניה טמא נמי כון כון חסר חן יתר' - ותימא: דכון דהנא רישא בתי כור עפר טמא דהניע, אמאי איצטרך למינחי סיפא 'חן חסר חן יתר' דכל שכן הוא ותי לומר: לאשמעתינן דאפילו הכי - דוקא בית רובע, אבל יתר מרובע - לא, אי נמי, תנא סיפא לגמלי רישא, שלא תאמר: רישא דאמר לו 'חן חסר חן יתר' - תנא סיפא 'חן חסר חן יתר' מכלל דרישא קאמר ליה, וכענין זה כי בכמה דקמעות. ותימא: דרבי יצחק קאמר לעיל: טרשיך שאמרו בית ארבעה קבין, אבל יתר חן מנדוך עמה. דהא אמר דבית כור טמא כדון חסר חן יתר' זמי, ואפילו לא היו טרשיך כל עיקר אלא היה הקרקע חסר הוה אמנאי דהניעו - כל שכן השתא ויש לומר: דרבי יצחק לא קאמר אלא להצטרף לפחות מרובע לרואה. ולרביע שמשון בן אבדורם נראה דלא קשיא מידי, דבאב מיירי בעמור באותה שדה וסאה כמה ש בה. אבל באינו רואה אותה - פשיטא ליה דרעם לא חגיגע, ואם תהנה בית כור עפר למכור לו - מי ממני למיכור ליה בית כור שהוא פחות רובע לסאה? וסכאי הוא דרעם אפילו על ידי נביא ולא היה מבקל לוקח. דאמר ליה: אדעתא דהבי לא זבני, אלא היה דרעם לקנות אלא בית כור שלם. ודאי ירישא דרעמתינן, ולחכי אמר רבי יצחק: טרשיך שאמרו - בית ארבעת קבין, אבל טפי - לא. דאי הוה חוינן לכו באינו אילו כלל, אפילו לא היה חסר אלא קב - חיבי להשלים, שלא קנא אלא בית כור שלם לגמרי.

פחות כל שהוא - יבמה, יתר כל שהוא - יתור; הא סתמא - כ'חן חסר חן יתר' דמי. אימא סיפא: ואם אמר לו 'חן חסר חן יתר', אפילו פחות רובע לקאה או הותר רובע לקאה - הניעו; הא סתמא - כ'מדה בחבל' דמי אלא מיהא ליבא למשעמ מניה. תא שמעי: 'בית כור עפר אני מוכר לך', 'קבית כור עפר אני מוכר לך', 'חן חסר חן יתר' אני מוכר לך', 'אם אמר לו 'בית כור עפר אני מוכר לך', ולא שגא אם אמר לו לכסוף 'חן חסר חן יתר' לאחר שאמר 'בית כור עפר אני מוכר לך' - דבריהו דאמרין הגיעו. אם עני מוכר לך - אי מוכר לך בו' - אם איתא דפרושי קמרש, הכי הוה ליה למינחי: בית כור עפר בבית כור עפר. חן חסר חן יתר' אני מוכר לך. ומקשינן: ליפות כחו של מוכר אמרין אבל ליפות כחו של לוקח לא חיישינן מידי - דאפילו היבא דחפי' הלוקח לקנות את המותר כדי שלא יכנס זה המוכר בשדהו - לא כפינן למוכר למכור; בתמיה. שבעת קבין ומחצה לביר - היינו נמי רובע לסאה, כדקתני במתניתין. אלא תנא המוכר לבכור - את המותר ללוקח, אם הלוקח רוצה לקנותו. דכי היכי בדוכפין את הלוקח לוקח משום תקת המוכר, שלא ידא נפסד הוהא מיעוט קרקע בדופן של מרת סדום - הכי נמי עבד רבנן תקנתא ללוקח, שיהו כופין את המוכר למכור לו הוהו מיעוט קרקע, עני מלא דירוס אצל שדה, ודאי יריך הלשעמ נמי. והמוכר את גיזוק בכך, דלא חוי למידי הוהו אדורתא, והוה ליה זה נהנה זה אינו חסר. ומשני: הרי כון הוה יקרא - כלומר, לשלם כדי ליפות כחו של מוכר אמרין, ליפות כחו של לוקח לא אמרין. דלעולם לא כפינן המוכר למכור בעל כרחו המותר, אלא אם רצה מוכר - יחיו לו לוקח קרקע, ודאי רבנן.

פחות כל שהוא - יבמה, יתר כל שהוא - יתור; הא סתמא - כ'חן חסר חן יתר' דמי. אימא סיפא: ואם אמר לו 'חן חסר חן יתר', אפילו פחות רובע לקאה או הותר רובע לקאה - הניעו; הא סתמא - כ'מדה בחבל' דמי אלא מיהא ליבא למשעמ מניה. תא שמעי: 'בית כור עפר אני מוכר לך', 'קבית כור עפר אני מוכר לך', 'חן חסר חן יתר' אני מוכר לך', 'אם אמר לו 'בית כור עפר אני מוכר לך', ולא שגא אם אמר לו לכסוף 'חן חסר חן יתר' לאחר שאמר 'בית כור עפר אני מוכר לך' - דבריהו דאמרין הגיעו. אם עני מוכר לך - אי מוכר לך בו' - אם איתא דפרושי קמרש, הכי הוה ליה למינחי: בית כור עפר בבית כור עפר. חן חסר חן יתר' אני מוכר לך. ומקשינן: ליפות כחו של מוכר אמרין אבל ליפות כחו של לוקח לא חיישינן מידי - דאפילו היבא דחפי' הלוקח לקנות את המותר כדי שלא יכנס זה המוכר בשדהו - לא כפינן למוכר למכור; בתמיה. שבעת קבין ומחצה לביר - היינו נמי רובע לסאה, כדקתני במתניתין. אלא תנא המוכר לבכור - את המותר ללוקח, אם הלוקח רוצה לקנותו. דכי היכי בדוכפין את הלוקח לוקח משום תקת המוכר, שלא ידא נפסד הוהא מיעוט קרקע בדופן של מרת סדום - הכי נמי עבד רבנן תקנתא ללוקח, שיהו כופין את המוכר למכור לו הוהו מיעוט קרקע, עני מלא דירוס אצל שדה, ודאי יריך הלשעמ נמי. והמוכר את גיזוק בכך, דלא חוי למידי הוהו אדורתא, והוה ליה זה נהנה זה אינו חסר. ומשני: הרי כון הוה יקרא - כלומר, לשלם כדי ליפות כחו של מוכר אמרין, ליפות כחו של לוקח לא אמרין. דלעולם לא כפינן המוכר למכור בעל כרחו המותר, אלא אם רצה מוכר - יחיו לו לוקח קרקע, ודאי רבנן.

פחות כל שהוא - יבמה, יתר כל שהוא - יתור; הא סתמא - כ'חן חסר חן יתר' דמי. אימא סיפא: ואם אמר לו 'חן חסר חן יתר', אפילו פחות רובע לקאה או הותר רובע לקאה - הניעו; הא סתמא - כ'מדה בחבל' דמי אלא מיהא ליבא למשעמ מניה. תא שמעי: 'בית כור עפר אני מוכר לך', 'קבית כור עפר אני מוכר לך', 'חן חסר חן יתר' אני מוכר לך', 'אם אמר לו 'בית כור עפר אני מוכר לך', ולא שגא אם אמר לו לכסוף 'חן חסר חן יתר' לאחר שאמר 'בית כור עפר אני מוכר לך' - דבריהו דאמרין הגיעו. אם עני מוכר לך - אי מוכר לך בו' - אם איתא דפרושי קמרש, הכי הוה ליה למינחי: בית כור עפר בבית כור עפר. חן חסר חן יתר' אני מוכר לך. ומקשינן: ליפות כחו של מוכר אמרין אבל ליפות כחו של לוקח לא חיישינן מידי - דאפילו היבא דחפי' הלוקח לקנות את המותר כדי שלא יכנס זה המוכר בשדהו - לא כפינן למוכר למכור; בתמיה. שבעת קבין ומחצה לביר - היינו נמי רובע לסאה, כדקתני במתניתין. אלא תנא המוכר לבכור - את המותר ללוקח, אם הלוקח רוצה לקנותו. דכי היכי בדוכפין את הלוקח לוקח משום תקת המוכר, שלא ידא נפסד הוהא מיעוט קרקע בדופן של מרת סדום - הכי נמי עבד רבנן תקנתא ללוקח, שיהו כופין את המוכר למכור לו הוהו מיעוט קרקע, עני מלא דירוס אצל שדה, ודאי יריך הלשעמ נמי. והמוכר את גיזוק בכך, דלא חוי למידי הוהו אדורתא, והוה ליה זה נהנה זה אינו חסר. ומשני: הרי כון הוה יקרא - כלומר, לשלם כדי ליפות כחו של מוכר אמרין, ליפות כחו של לוקח לא אמרין. דלעולם לא כפינן המוכר למכור בעל כרחו המותר, אלא אם רצה מוכר - יחיו לו לוקח קרקע, ודאי רבנן.

פחות כל שהוא - יבמה, יתר כל שהוא - יתור; הא סתמא - כ'חן חסר חן יתר' דמי. אימא סיפא: ואם אמר לו 'חן חסר חן יתר', אפילו פחות רובע לקאה או הותר רובע לקאה - הניעו; הא סתמא - כ'מדה בחבל' דמי אלא מיהא ליבא למשעמ מניה. תא שמעי: 'בית כור עפר אני מוכר לך', 'קבית כור עפר אני מוכר לך', 'חן חסר חן יתר' אני מוכר לך', 'אם אמר לו 'בית כור עפר אני מוכר לך', ולא שגא אם אמר לו לכסוף 'חן חסר חן יתר' לאחר שאמר 'בית כור עפר אני מוכר לך' - דבריהו דאמרין הגיעו. אם עני מוכר לך - אי מוכר לך בו' - אם איתא דפרושי קמרש, הכי הוה ליה למינחי: בית כור עפר בבית כור עפר. חן חסר חן יתר' אני מוכר לך. ומקשינן: ליפות כחו של מוכר אמרין אבל ליפות כחו של לוקח לא חיישינן מידי - דאפילו היבא דחפי' הלוקח לקנות את המותר כדי שלא יכנס זה המוכר בשדהו - לא כפינן למוכר למכור; בתמיה. שבעת קבין ומחצה לביר - היינו נמי רובע לסאה, כדקתני במתניתין. אלא תנא המוכר לבכור - את המותר ללוקח, אם הלוקח רוצה לקנותו. דכי היכי בדוכפין את הלוקח לוקח משום תקת המוכר, שלא ידא נפסד הוהא מיעוט קרקע בדופן של מרת סדום - הכי נמי עבד רבנן תקנתא ללוקח, שיהו כופין את המוכר למכור לו הוהו מיעוט קרקע, עני מלא דירוס אצל שדה, ודאי יריך הלשעמ נמי. והמוכר את גיזוק בכך, דלא חוי למידי הוהו אדורתא, והוה ליה זה נהנה זה אינו חסר. ומשני: הרי כון הוה יקרא - כלומר, לשלם כדי ליפות כחו של מוכר אמרין, ליפות כחו של לוקח לא אמרין. דלעולם לא כפינן המוכר למכור בעל כרחו המותר, אלא אם רצה מוכר - יחיו לו לוקח קרקע, ודאי רבנן.

פחות כל שהוא - יבמה, יתר כל שהוא - יתור; הא סתמא - כ'חן חסר חן יתר' דמי. אימא סיפא: ואם אמר לו 'חן חסר חן יתר', אפילו פחות רובע לקאה או הותר רובע לקאה - הניעו; הא סתמא - כ'מדה בחבל' דמי אלא מיהא ליבא למשעמ מניה. תא שמעי: 'בית כור עפר אני מוכר לך', 'קבית כור עפר אני מוכר לך', 'חן חסר חן יתר' אני מוכר לך', 'אם אמר לו 'בית כור עפר אני מוכר לך', ולא שגא אם אמר לו לכסוף 'חן חסר חן יתר' לאחר שאמר 'בית כור עפר אני מוכר לך' - דבריהו דאמרין הגיעו. אם עני מוכר לך - אי מוכר לך בו' - אם איתא דפרושי קמרש, הכי הוה ליה למינחי: בית כור עפר בבית כור עפר. חן חסר חן יתר' אני מוכר לך. ומקשינן: ליפות כחו של מוכר אמרין אבל ליפות כחו של לוקח לא חיישינן מידי - דאפילו היבא דחפי' הלוקח לקנות את המותר כדי שלא יכנס זה המוכר בשדהו - לא כפינן למוכר למכור; בתמיה. שבעת קבין ומחצה לביר - היינו נמי רובע לסאה, כדקתני במתניתין. אלא תנא המוכר לבכור - את המותר ללוקח, אם הלוקח רוצה לקנותו. דכי היכי בדוכפין את הלוקח לוקח משום תקת המוכר, שלא ידא נפסד הוהא מיעוט קרקע בדופן של מרת סדום - הכי נמי עבד רבנן תקנתא ללוקח, שיהו כופין את המוכר למכור לו הוהו מיעוט קרקע, עני מלא דירוס אצל שדה, ודאי יריך הלשעמ נמי. והמוכר את גיזוק בכך, דלא חוי למידי הוהו אדורתא, והוה ליה זה נהנה זה אינו חסר. ומשני: הרי כון הוה יקרא - כלומר, לשלם כדי ליפות כחו של מוכר אמרין, ליפות כחו של לוקח לא אמרין. דלעולם לא כפינן המוכר למכור בעל כרחו המותר, אלא אם רצה מוכר - יחיו לו לוקח קרקע, ודאי רבנן.

בבא בתרא. בית כור – פרק שביעי דף קד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י

1 ויא איכא [מילתא] יתירא לתשעת קבין – כלומר, אם שי משוה יותר מרובע לכל סאה, והשתא חזרה לכל לא הרבעין אלא במתריקון, חזיקן אי הוה כוריהו. הדשתא הוו
 2 לתו רבעק דידהו יותר ממשנה קבין. כיון דליכא מחילה – הדרר דיכא איכא חשיבות מילה לן חתן רבעוק ולמוכר יופי כח דמועה, אלא כיון דאין אפילו או קרקע ויא
 3 לא היה דף מכירה אלא בית כור, ואיכא קב ומחצה יתר על הרבעוק, והוה לזו בין הכל תשעה קבין – הדר. והשתא אסיקא לרב נתנון, דברייכו, ואף על גב דליכא אלא אמר
 4 כל שהוא על הרבעוק – לא אמרין יעשה חשבון, אלא יחזיר קרקע. דבין דרין מחילה ליכא בתו, ושיעור שדה יש – למה נהפך הלוקח ליקח האיכא כי דרי ינאם, ולא מנסיד

5 מוכר מדיד. אבל בבית כור אחד – עריך קב ומחצה מותר על הרבעוק להשלים תשעה
 6 קבין, והרר. וקיימא לן כרב נתנון בידין. כיון נראה בעיני פוסקא ופירושא, ועיקר. ויא
 7 מפרשיה: ויא איכא יתירות כו' – שצריך תשעה קבין יותר לכוכל הרבעוק כולו, ויש
 8 מפרשיה: קב ומחצה עריך תוספת על הרבעוק של בית כור האחד, דבין דבית כור אחד
 9 הוי תשעה קבין – הדרר כוליה. וקשיא לי מאי חות דשרית להאי קב ומחצה על חד
 10 בית כור מעשרה ברוך, ולאינן ליכא אלא שבעה קבין ומחצה לבורי אדרבה, שדייה
 11 אבוליה, ויהיה בתורת יעשה חשבון, דלא מטי לכול בית כור סאה אלא ספי מרובע פורתא,
 12 ועד שדייה תשעה קבין לכל כור ובור ולא היה לן למיטר יחזיר אי נמי, מגלן האי דרי
 13 לכו נגה ומחצה תוספת על רבעי בית כור; שדייה להאי תוספת אבית סאה, ועד דליתו
 14 תשעה קבין לאחר מן הסאין לכוכל מרובע לכל סאה וסאה – לא אמרין דהריר למוכר
 15 כלללא דמולתא, כי מיעיית בהו שפיב בתוך לישני – לא המצא טעם ממש בלא, אלא
 16 כללבתכא בלא טעמא, ברם כן הוא כמו שפירשתי, דהיכא דאיכא משוה יתר על כל
 17 הרבעוקי כולן של שני ברוך, כיון דנפיק לזו מותרת מחילה – ליכא למימר בהו יימי
 18 כח לוקח, דהא כיון כולן חשיבי שדה, דאיכא טעם ממשעיה קבין, והריר למוכר, ובבית
 19 כור אחד חזיקין תוספת קב ומחצה על הרבעוק להשלים לחשיבה קבין, והריר למוכר.
 20 אמא וכו' ביני ליה כוריים – דאף לא קנתו ואם שריר כותב בית כור תשעה קבין, בדתני
 21 רישא 'בית כור עפר אני מוכר לך' – אלאמא אפילו בבקעה גדולה קאמר תשעה קבין
 22 הדרי למוכר, וקשיא לרב נתנון. דאמר: מחילה היין כל היכא דכל היכא דכל סאה וכו' עתה לכל
 23 סאה. ומשני: לא דובין ליה כור – דארישא קא, דארייה בבית כור, ועלה קנתו דאי הוו
 24 ותשעה קבין דהריר, דאיכא טעם מרובע לכל סאה, ונפקא לזו מותרת מחילה. הכי נרשינו; ונגה ויהי לאו דובין ליה סאהים ליה דובין ליה סאה – והלא קפריך; נאי
 25 לאו דובין ליה סאהים, ואפילו הכי לא אמרין נותן רובע לכל סאה, ואי איכא יתירותא משוה למילתא דחצי קב – הדר. דהא לא אמרין, אלא כיון דהוה ליה בין הכל שיעור גנה
 26 – לא מחיל איש, כרב הונא, הדרר, ואף על גב דלא מטי אלכא רובע לסאה ומשני; ולא דובין ליה סאה גנה, תחילתיה שני מרובע – יעשה סאה, אבל חצי
 27 קב, דאיכא שיעור גנה – הדר. הכי נרשינו; ובבדי דבי עקיבא ברי רובע נמי לאו דובין ליה חצי סאה – והכי קפריך; נאי לאו דובין ליה סאה, ואפילו הכי
 28 לא אמרין נותן חצי רובע לכל חצי סאה הדרי מחילה. אלא כיון דהוי ליה בין כל המותרות שיעור גנה – הדרר, כרב הונא. חצי רובע הוי מחילה לחצי סאה, כי הכי דרבעי הוי
 29 מחיל לסאה, ומשני: דובין ליה חצי סאה. הלכך חצי רובע – הוי מחילה, וטעם דחצי רובע – תשעה חשבון, רובע דהוי שיעור גנה – יחזיר. כן נראה בעיני, ועיקר. וכן נמציא
 30 בחזק ספרים מדויקים. ולשונות אחרים יש, ואן בהו ממש, ואמרין בית סאהים שיעור גנה בבית כור שיעור שדה, והכל הוא, דברים ריקים, דתשעה קבין שיעור שדה, חצי קב
 31 שיעור גנה, וגם תשעה דלרבי עקיבא לית ליה יעשה חשבון בגנה. אלא רובע – יחזיר, פחות משהו, הוי מחילה, והכל וכו', דהוה ורתי אית ליה מחילה, דפרשיה, דכי
 32 דאמרין בשדה רובע לסאה הוי מחילה – הוא דרין כחצי רובע לחצי סאה הוי מחילה, וכן לנגה חצי רובע לחצי סאה הוי מחילה, יותר ממצו רובע לחצי סאה – יעשה חשבון
 33 לרבי עקיבא כמו לרבון, אבל רובע לחצי סאה יחזיר לרבי עקיבא, ולרבון יעשה חשבון עד שיהי חצי קב תוספת על חצי סאה, דהכי הוי שיעור גנה, וגם מפרשים דרבעי לסאה
 34 בגנה לרבון איתעיה חשבון כיתר מרובע לשדה, ופחות מרובע הוי מחילה בגנה כרובע בשדה, וכל סירות הללו הכל הוה מטייעין הן, בעי דבי אשי – מוכר לו שדה, כגון שומר
 35 סאה או יעשה חשבון רובעין לטאליים, אבל אלא תשעה קבין, דהוה לתו בתורת יעשה חשבון, ונעשת גנה – כיד לוקח, קודם שחזיריו לו לא מעות ולכא ערק. גרל
 36 נהיר לבאן, או טעב מעין לבאן, דהוה ליה ראי לגנה, כרבתיבו 'דחשיקת ברילן' כן הרקן (דבתי א), חוה – מחזירו לו לוקח למוכרו; מי אזילין בתר שעת מכירה ויעשה חשבון, רצה
 37 – טעל מעות, רצה – טעל קרקע. או דלמא, כיון דתקנתא דרבנן היא, משום יפוי הכי דמוכר שלא יפסיד מיעוט קרקע שאין ראוי כלום, השתא הוה ליה חצי קב גנה וחשוב שדה
 38 – עריך שישול את שלו, ויחזירו לו לוקח קרקע ולא מעות, אי נמי, מוכר כשחידא גנה, ונתיבשה ונעשית שדה דבי לוקח, מי אזילין בתר שעת מכירה ויחזירו לו חצי קב ולא מעות,
 39 או דלמא השתא נמי יש לנו לעשות תקנה למוכר, והאיל ונעשית שדה, ואין ראוי לו בפני עצמו, ואם רצה – ישול מעות או קרקע. תראה בעיני דוקא קמיעיבי ליה, כגון דליכא
 40 בין שעת מכר לשעת מרידה אלא תורת חובה ונעשית חשבון, דמגמ נפשי לייכא מחילה. אבל היכא דמעיקרא הוי מחילה, ולבסוף לא הוי מחילה – היא בתר מעיקרא אזילין, כיון
 41 דמחל – מחל. כגון אלכא דרב הונא, שמכר לו מחילה סאהים שדה והוי שמו מותר שני רבעים, דהוי מחילה, והשתא נעשית גנה דבי לוקח, הוי תורת חובה לרב
 42 הונא – דהם ורתי איתו רב אשי דובר מעיקרא אזילין, שורי מחל נתנון לו השני רבעין, וכן עיקר. **תא אים ליה** – ההוה שדה שגמר, עשית לשדה אחר, אפילו אם הותרין כל שדא
 43 על שבעה קבין ומחצה לכוכל – מחזירו לו קרקע ולא יעשה חשבון, דהוה אזי לאמצורפו לשדה. ואף על גב דלא הוי הדא מותר תשעה קבין – יחזירו לו קרקע. דבין דלא מנסיד
 44 מוכר בחורת קרקע מדיד – לא יניפה כחו לכוף הלוקח לקנות. אבל אם הותרין כל שהוא על הבית כור, כיון פחות מרובע לכל סאה, אי נמי שבעה קבין ומחצה לכוכל, דליכא טעם מרובע
 45 לסאה – דהוי מחילה ליה, ולא הוה ליה לא קרקע ולא מעות. כן פסק בידי דהונא, ואית דמפשי דהאי כל שדא – אפילו פחות מרובע לכל סאה דדחזיר, ודחזיר, הוא מחל והואיל
 46 ויש לו שדה בסמךן לזו, ולאו מילתא היא, דאם כן נאי אתני ליה 'הן חסר הן יתר' דקאמר ליה כרתני מנתנית; ואי נמי לא אמר 'הן חסר הן יתר' – הא אוקימנן דסתמא נמי בידן
 47 חסר הן יתר' דמי בור מוח שתפיכי – בין הוהא מותר לשדה, ולא יחשב על שדוה, ויעשה חשבון, ואם תמצא לומר דאני מנסיד, **אפת הניס** מוח – נראה בעיני דגסיטין; דרך
 48 דרביה מוח, כגון שיש כאן שבל של שש עשרה אמה שהולכין ממנו לשדות. אבל רשות הרבים ממש – איכא למימר דאלין הוה הפסק גדול מוח. וכוילהו 'הא תמצא לומר דאני
 49 מנסיד מפרשתין לזו, ופיריבין; בליף לייא – כגור מה שונה במגננתו בבית כור, ולאן דהר בר נשה. כדאמרין ביבכת תמיא (נא): חצי כליתא דמרבא פלוגה, ודחזיר, איתא מחל והואיל
 50 לשאוב ברוך מים, אבל חשברין לחזק הולכין; והכי נמי בנתניתין, איכא מסתברא; המחזיר לא הוי מחילה, אבל הרבעין אמרו דהוה מחילה. הלכך הוה ליה למחזיר כדמרתין; לא
 51 את מחזיר על הרבעים בלבד ברוך מוח, ונמצא הרבעין כולן מחזירין, אלא אם כל השלשים רבעין של בית כור אחד מחזיר, דבין דאיכא קרקע טובא – לא מחל מילי. והאי
 52 הדין קודם הפותה, דבין דרבי פפי מרובע לסאה – לא מחל מילי, כדאמרין רובעין לא בא לעלות – מנפת את כולו, וכל ענין קרקע, כדאמרין כדמוכר פותיח (בבא בתרא
 53 עז, א) **משנה** מרה בחבל בו' – האמר לחבידו שתי לשונות הללו הוה חסותין זה את זה 'בית כור עפר אני מוכר לך מדה בחבל הן חסר הן יתר' – ביטל לשון אחר; הדיני
 54 'הן חסר הן יתר' את לשון הראשון, והדיני 'מדה בחבל', ואפילו פותח רובע לסאה או הותר רובע לסאה – נגיטע, דמביא ליה להאי תנא דכל שני לשונות של מכירה שותריין
 55 את זה – תפסו לשון אחרון, דחזר בו בתוך כדי דבור מן הראשון.

בבא בתרא. בית כור – פרק שביעי דף קה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רש"י

1 כִּשְׁלֹשׁ חֲבֵרָה בְּחֵן הַסֵּךְ הוּא יוֹתֵר — ואם פיתח כל שהוא — ינכה, ואם הותיר כל שהוא
2 — חזירו. ודבריו בן גנש — ופליגי רבנן עליה במרמא. **נמרא** חולקין עליו בחיביו —
3 דלדידעו היו ממון המוטל בספק, וחולקים. ומספקא לרו או אמרין תפוס לשון ראשון
4 או לשון אחרון. כדמפרש לקמיה ממונהינן דמוחזק. ומיהו, רב סבירא ליה כבן גנש,
5 כדלוקן בשמעתין, אמרי ירי רב: איסרתא מאה
6 מעי מנא מעי כו. — **תניא** — בבבא מציעא
7 בפרק ה"טואלי, שכשר פריחן מחבירו בשנים
8 עשר ע"ב — דבמשל ליה הכי: "מרזחן זה אני
9 משכיר לך רבנא עשר הדינבין דלשנה דינא ביה
10 לחוש", ואותה שנה עשר עיבור היתה. ואי
11 התפיסין לשון ראשון — נתעברה לשוכר, ולא
12 יתן אלא שנים עשר הדינבין שלששה עשר
13 חדשים, כדתנן התם המכשיר בית לחבירו
14 לשנה, נתעברה השנה — נתעברה לשוכר. ואי
15 התפיסין לשון אחרון — נתעברה למשכיר, חייב
16 לתת לו שלששה עשר הדינבין, כדתנן נמי בתעם
17 המשכיר לחדשים, נתעברה השנה — נתעברה
18 למשכיר. והבא כל לשון ראשון השכיר לו בית
19 לשנה, ובלשון אחרון השכיר לו לחדשים, והרי
20 שתי הלשונות מתרין זו את זה. תלוקו — ודאי
21 זו שבר חצי החדש, דמנון המוטל בספק
22 חולקין, ומספקא לרו אי תפוס לשון ראשון או
23 לשון אחרון. אי פתחה חזי אמיטא — דאין
24 חולקין עליו בחיביו, וכן גנש. ודחת נמי מודי
25 בן גנש דחולק, משום דאיכא לממר מודדא קא
26 הדיי ביה מלשון ראשון ותפוס לשון אחרון,
27 ונתעברה למשכיר. ואיכא לממר דלא הדיי ביה
28 מלשון הראשון, ונתעברה לשוכר, אלא פרשי
29 קמפרש דאינו משכיר לו לשנה שלמה וקיבל
30 שכירתו בסוף השנה, כדן שכירות יושב
31 משתלמת אלף כלסוף, אלא מנדיר הוב לחוש הוא מכשירה, כדי שישלם הידיר בכל
32 חדש. וגם אם ירצה לחזור בו מלהשכירה לסוף חדש או לסוף שני חדשים — ויכל
33 להציעאו במיתו, ואינו חייב להעמיד לו בית אחר. הלכך, כיון דאיכא למימר תפוס לשון
34 אחרון דשמן אחר בו, ויכא וקמין תפוס לשון ראשון דלמנא ליבא לשון אחרון
35 בכל, אלא פירוש בעלמא לראשון — הלכך תלוקו. **אבל הבא** — במתניתין. ורודאי הדר
36 ביה — שלשון אחרון במחשית את הראשון, אימא אל פליגי רבן עליה, אלא תפוס לשון
37 אחרון. **קא משמע לן** — רב, דחולקין עליו. ודחתם אל הוי טעמיהו אלא משום דמספקא
38 לרו אי תפיסין לשון אחרון או לשון ראשון, דכיון דבתרין כדן ריבור אמר שתי הלשונות
39 — אין ידוע על איה נתבחו יוחר. ולא משום דאיכא לממר דפרשי קמפרש, דהא דרבי
40 מבחיש לשון אחרון את הראשון, חלף אחר פחות בשלשונות — אחר אוחד הלשון
41 משמעותו ברו של לוקח, ומספקא ליה אי תפוס לשון ראשון או אחרון, ורו מנדיר
42 שהוא מוחזק בקרקע שלו על העלינה. הלכך, דיכא דאמר ליה "מדה בחבל" ריחן
43 אחר חסן וחרן — חותין, אם הותיר כל שהוא — לחכי אמר "מדה בחבל", וחזירו. ואם
44 פיתח כל שהוא — לחכי אמר ליה "חן חסן הוה יתיר", שיהי ראי שמה אל יהיה כאן
45 בית כור שלי, ודיכא מנדיר — ולא **בבבא** ליה — כדמפרש שמואל. ו"ר דרבי
46 בן גנש", ולא קאמר "חולקין עליו בחיביו ע"ב בן גנש", כדי חיבי דאמר רב לעיל, אלמא
47 אל סבירא ליה כבן גנש. ורע אילינן אחר לשון אחרון, אלא מספקא לן כרבנן. יבול
48 לחזור בו **אפילו בבאא** אחרון — ואף על פי שמשך ומשך את תושע — אינה משכיה. דכוליה חד מקח הוא, ועד תמוצינו כלוליה — אל קני מידי, כדאמרין בפרק "חוביה" (בבא
49 מציעא נו, א) דיכא מנדיר ליה חסור פתרה וטלה ומזך את הפהר ולא משך עריין את הטלה — שנתון יכילין לחזור. משום דלא הוה משיבה מעלייתא. ראשון ראשון קנה
50 — זכיון דאמר ליה "אימא סלע" — כל סאה וסאה היה ליה חד מקח, ומשיבת כל אתת קאתה. אלמא סבירא ליה לשמואל תפוס לשון אחרון, כבן גנש. **אלא זו ופבבא** ליה
51 — דאף על גב דקאמר "וזר דרבי בן גנש" — לאו משום דלא סבירא ליה הכי, אלא לאשמעותין דפליגי רבנן עליה אתא. ופי' **בבבא** ליה — דתפיסין לשון אחרון. וקמפרש **שמואל**
52 — דעל דהדייא מנדיר, וקתני: חילוקהו את חוש התיבור — בבא לביד דין באמצע החדש. ואמר לו "אע מבית, או תן לי שכר החדש הזה", כסניקין. ויכ מספקא לן איה
53 לשון תנפס אמרין: העמד מנון על חוקה, ומה שדר בה כבר — לא מפיקין מיניה, דלמא לשון אחרון [וצריך להיות ראשון] אית לן למתפס, ומה שלא עבר מן החדש — או
54 יצא או יתן שכר, באמרין: העמד קרקע בחוקת בעיליה. אלמא, לשמואל נמי מספקא ליה כרבנן, והולך אחר המוחזק. **יבול למשכיר** — העמד קרקע בחוקת בעלים. **בסוף החדש**
55 **יבול לשוכר** — העמד מנע על חוקתן. ומדמיקי לה שמואל בבא באמצע חדש — אלמא סבירא ליה הכי, דאי לאו דסבירא ליה הכי — מאי דחוקיה לאוקמה הכי לוקמה
56 כין בבא בתחלה חדש כין בבא בסוף חוש, כרב ורבא מנדיר עליה דהדיא משנה בפרק "אבן ישראל". אלא לאו מדמיקי קודם שנתל הספק — היינו משום דסבירא ליה הכי, ופליגי אדרב
57 אדרב נתמן דפליגי עליה, וואתא איזו לתרוצי, למימר הכי הלבטא.

קצה

בבא בתרא. בית כור – פרק שביעי דף קה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
הוספות

1 **זכא** מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל רובי יוסי ואמר דחילוקו כן — משמע מכא
2 דמספקא ליה לרבי יוסי אי תפוס לשון ראשון או אחרון, לשמואל דאוקי לה בבא
3 באמצע החדש. ובתמורה (ב, ב) ו'במורבה' (בבא קמא ע, ג) אמר רבי יוסי: "תמורת שלה
4 תמורת שלמים" — דרביי קיימינן, היינו תפוס שניהם. ובגדיל בפרק ג' (ט, ג) אמר ליה לרבי
5 יוסי: "בכוזבין (ל, א) ובכוסבין (ג, ג) אמר ליה לרבי
6 יוסי: "בגמר דרביי אדם נתפסו ושי לומר: ויבולו
7 לרבי יוסי כאילו הוציא שנתן יחד, ולחכי היא
8 הבא כפיסא — שדריי סתור זה את זה. ואל אפשי
9 לומר לאן שדרתנו על שנתן, ואל כמורח
10 ו'במורבה' — לחכי קאמר רבי יוסי תפוס לשון
11 שנתן, דאין סתור זה את זה. והדיא נדיר ומנוחת
12 תבויס ופסחיס, דמפרש רבוי — קאמר דבגמר
13 דרביי אדם תפוס —
14 **אבל** בא בתחלה החדש כולו למשכיר —
15 פירוש משום דהוי שכור המוציא
16 מחבירו עליו הדיא, ואפילו הבן בסוף חדש —
17 כולו לשוכר. משמע, דאי תפס מוציא — לא
18 מפיקין מיניה. וכן בשמע בפרק שני דכתובת (ב,
19 א) דתניא: שנים החתומין על השטר ומתו, ובהו
20 שנים מן השטר ואמרו ידענן שבתכ יתן הוא זה, או
21 אבל אנטיס הוי, קטניה, או פסולי עדות הוי. אם
22 כתב ידן וירא נתמקס ארר — אין נאמנין. ופירי:
23 ונגבין ביה: דתי ותרין נערו ומסק רב נמוק. אוק
24 רתי' לחיי תרי, ואוקי ומוטק בחוקת מותי.
25 והשתא לעונן מאי קתני בבירייתא דאין נאמנין,
26 דהיינו דמוקמינן ממונא אחזקתיה; ופירוש הקנטוס
27 תהום: לענן דאי תפס מלחל לא תפוס מיניה.
28 ותניא: דאם כן מוציא מחבירו — היינו כל
29 דאליס גבר, ומאי פריך בחוקת 'תבויס' בבא
30 בתרא לה, א) מהמחליף פרה בחבור כו ער זה
31 ואמר של אמתיו זה אומר כו, דאמר רב דאליס גבר, ופירשוהו ולא נמנומוס קפריין, ורלית
32 הלבטא כותיה. אלא מדסנומוס נשמע לרבנן, דיכא לביא חוקה דמרא קמא — דמוד
33 רבנן לסנומוס דחילוקין. ומאי קשיא: תח במחליף פרה בחבור אומר רבן מוציא מחבירו
34 עליו הדיא, ואי תפס מוציא — לא מפיקין מיניה, כל שכן ביה זה אומר של אמתיו, דאין
35 שום אחר מן מוחזק, דאמרין כל דאליס גבר יש לומר: דמסתברא ליה במחליף פרה
36 בחבור דאיכא חוקת מרא קמא, ולא אמרי רבנן חילוקין, אלא המוציא מחבירו עליו הדיא,
37 כיון דאית ליה חוקה. אבל היכא דאין מוחזק זה יותר — היה לביד לית לומר להם שחילוקין
38 ולא להניחם לתפוס, דאפילו רבנן מודו רבא לסנומוס. אבל קשיא: בפרק קמא דבבא מציעא
39 (ג, ה) מסיק גבי ספק כבוד דתקפו כהן — מוציאין אותו מידו. אלמא, דיכא דאמרין המוציא
40 מחבירו עליו הדיא — לא תניא תפיסה ויש לומר: דבישמעתיה דרבי טעמא, דיכי לא א
41 עד סוף החדש — דאמרין דאודיוויו הוא אודאי ליה, לפיכך כולו לשוכר. אלא בבא באמצע
42 החדש — נראה דאיש שיק כל כן אודיוויו אודי על חצי החדש, ואי אדי — אודי על הכל,
43 ומשום הכין חילוקין. והדיא דפרק שני דכתובת (ב, א) מענין למימר משום דקא נתן טענת
44 ברי מחנאי ליה תפיסה. אבל ספק כבוד — לא אהיבן אלמא ספק כבא, אי נמי לחכי נפקא
45 מינה דאין נאמנין, דאי תפס המלוה קודם שנתל הספק — לא מפיקין מיניה. ובכתובת
46 מפורש יותר.

בבא בתרא. בית בור – פרק שביעי דף ק עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

1 **משנה** בסמיני ובמצירי – האומר לחבירו: 'בית בור עפר אני מוכר לך, בתוך היסמנין
2 והמצרים הללו שאחת רואה, ובל קח לך'. פחות משתות הגיעו – דהיינו טפי מרובע
3 לסאה כפלי כפלים, דשדות היינו קב לסאה. והיינו טעמא דלא דמי ליון חסר לו יתר',
4 והדמם היו שיעוריה ברובע סאה. אבל לא הכי בעי טפי, דהא כיון דאמר 'בית בור עפר'
5 אני מוכר לך' חסר לו יתר' דמי.

6 **בדאוקמיא** לעיל, והשתא דאמר 'בית בור'
7 בסמיני ובמצירי אני מוכר לך' – משמעין
8 שיעורא, ואמרין: אפילו פחות משתות הגיעו.
9 כדיון דהריאה לא אפילו – במנא זכות ליה
10 שזו וזו סתמא דמי כמות שהוא. בין קטן בין
11 גדול, אלא דאדני מאי דאמר 'בית בור' שהיא
12 קרוב לבית בור, שאנו חסר יותר משתות. ורסין
13 דלא ליהוי מחסר יתר על שתות. הכי גרסינן
14 בסדר המעשה: פחות משתות הגיעו עד שתות
15 ינבה, ובגמרא פליגי אמוראי בשתות עצמה, אי
16 היו פחות משתות הגיעו, הכי קאמר: פחות מן
17 הבית בור שתות, וכל שכן פחות משתות –
18 הגיעו, אבל יותר משתות ולמטה, עד שתות ולא
19 שתות ככלל – ינבה. ואי דלמא שתות כהיר
20 משתות, והכי קאמר: פחות משתות הגיעו –
21 כלומר אם יש אונאה בעיקר פחות משתות, כגון
22 שהחריף או חסר שתות משתות – הגיעו, אבל
23 יותר משתות עד שתות, ושתות ככלל – ינבה.
24 **ינבה** – מן הדמים. ואם החזיר – חיזיר לו

25 קרקע. והאי שתות לאו משום דין אונאה, דאי אונאה אלא למטלטלי, אבל במקרקעי
26 אין אונאה, שאם מוכר לו שדה פרטה במנה, או שדה מנה בפרטה – הגיעו. ואם שיעורא
27 דרבנן איהו דרבי מחיל איניש היבא דאמר 'בסמיני ובמצירי', טפי לא מחיל.

28 **גמרא** שתות – הגיעו, פחות משתות. היבא דאמר ליה 'בסמיני ובמצירי'. והכי
29 קאמר: פחות משתות ושתות – הגיעו. דהאי דקתני: פחות משתות הגיעו – היינו פחות
30 משתות ליה על שתות, וכל שכן פחות משתות, הגיעו. וממתניח דקתני: עד שתות ינבה,
31 במשע ליה דהוי עד ולא עד בכלל, ולרב ברבא, ועד בכלל. **סייב** –
32 הונא. והכי גרסינן בתוספתא (פרק ששי) בסמיני ובמצירי (פ"ט) שתות או החזיר
33 שתות כשום הדיינין הגיעו. בתבוחת, בפרק 'אלמנה ינונה' (ע"ב), תנן: שום הדיינין
34 שפחות כשום הדיינין שתות מותר, אבל – הגיעין – בית דין שירדו לשום נכסי
35 יתומים למכרן למוון האשה והגבול. והא שום הדיינין – דעדות שתות דידהו היו
36 ביטול מקח כיתר משתות. כדתנן בפרק 'אלמנה ינונה' כדפרשיה. וכיון דמומי שתות
37 דמכירת בית בור דאית דקתני: הגיעו – לקמייה מפרש לה שפיר. **אמר** לך רב הונא ולשמעון
38 לרב הונא ורב יוחנן: הגיעו – לא קמייה מפרש לה שפיר. **אמר** לך רב הונא ולשמעון
39 הגיעו קתני – דמשמע דהוי כפחות משתות, ואומקשית ליה מירשאה תקשי לך ססיפא
40 אלא ודאי הכי קאמר: פחות שתות או החזיר שתות – הגיעו, כשום הדיינין, דארמינן
41 נמי הגיעו, ורבן שמעון בן גמליאל הוא, דפליגי בתבוחת אונאה אם כן מה כח בית
42 דין יפה, ולכך הוי מברך קיים. והגיעו' דקתני הבא – אתרשייהו קאי, דהוי שתות
43 דאיבא פחות משתות. והקשי לך רב יודנה. ואמר לך רב יודנה: לדדיי נמי לא קשיא,
44 דהויא לתרתי: כשום הדיינין ולא הדיינין בור, והאי דקתני הגיעו – לאו משום דשתות הויה מוחילה פחות משתות, ולעולם שתות כיתר משתות וחזיר. ודאמר

1 דלא מהדר הדר ביה, אלא פירשי קא מפרשי, והכי קאמר ליה: בשנים עשר הובים לשנה.
2 ומשום דשכירות אינה משתלמת אלא לבסוף, הוצרך לתרותו שיהיה לו ליתן לסוף כל חודש
3 דינר מאותן שנים עשר הובים שהוא חייב לשנה. וכן יש לפרש ב'הושאלו' (בבא מציעא קב,
4 ב). ואיצטריך כל מלת מלת דרב. ודהווא איצטראת אית למישר ליה דמי טעמי פחות לשון

5 אחרון, אלא משום דפרושי קא מפרשי, כפירוש
6 רשי. ומהיאה דהמשכיר – נמי לא ששמעין
7 דתפסו לשון אחרון, דאיבא למישר פירשי קא
8 מפרשי, כפירוש הקונטרס, או משום דסבר כרב
9 נהנון דקרקע בחוקת בעליה קיימא. והלכך
10 איצטריך הדיא דכור בשלשים סאה בשלע,
11 דראשון ראשון קנה, ואי מהיאה – הוה אמינא
12 משום דתפס, אפילו אפיך מיפק כמו לשמואל,
13 להכי איצטריך כולוה. ודאי לעד רביעי יתחך רמנא
14 לן אם כן דסבר רב דתפסו לשון אחרון אלא
15 גראה משום דהך חיובו לא עיקר טעם ניתו.
16 ואיצטרכו נמי שלשתי מילי שמעולת, והמהיאה
17 דאוקמי שמואל בבא באמצע החדש – הוה אמינא
18 כדודו לעיל רבי אבא דפרושי קא מפרשי,
19 ולעולם בעלמא תפסו לשון אחרון, והדיא
20 דראשון ראשון קנה – הוה אמינא משום דתפס
21 לשון אחרון הוא, כמו לרב. להכי איצטריך
22 לשמואל: אבל הובים אומרים הלך אחר תות
23 כשלשונות. והדיא דבבא באמצע החדש –
24 איצטריך לאשמעין דיו' ולא סבירא ליה,

25 ולפרש המשנה. והדיא דראשון ראשון קנה דאיצטריך לאשמעין דתפסיש שלו תפסיש
26 הוא, דמהיאה דהמשכיר לא שמעין תפסיש, דאיבא למישר משום דאדוי ליה.
27 **הכי** גרסינן: פחות משתות הגיעו עד שתות ינבה – אבל ספרים גרסינן: 'פחות משתות
28 הגיעו, יפרש רב יהודה פחות עד שתות – ולא שתות ככלל, אף על גב דלא קתני 'עד'.
29 ובשנין וזו יש בחיובי': במה תהא הסלע ורודה ליה ידא בה אונאה. ובעי למישר 'עד במה'.
30 ולגיסא זו קשה, דקאמר בגמרא: ורב הונא הכי קאמר פחות משתות ושתות עצמו הגיעו –
31 דאד לחיאה איתא מחיאה ורודה ואם תאמר. בשלמא רב יהודה דאמר שתות כיתר משתות
32 – הונא הוא ולא תנן: שתות ינבה, משום דהוה אמינא דיתר משתות מקדו כגל. אלא לרב
33 דאמר שתות כפחות משתות – ליתני: שתות הגיעו, וכל שכן פחות היו לומר: דקט
34 הכי ליתן טעם לרב, דרבי פשוט ואם בפחות משתות, ואמר ממילא שפחות משתות.
35 והשתא דאתנין להכי – לרב יהודה מצינו לשנויי סיפא דהוה גוא. **הכי** גרסינן: ולשמעון
36 הא הגיעו קתני אלא כשום הדיינין ולא כשום הדיינין בר – והכי פירושה: אמר לך רב הונא:
37 דאמקשית לי – וסייעני מדקתני הגיעו, דמשמע דשדות פחות משתות. אלא לאו דקתני
38 כשום הדיינין – לאו משום דליהוי כיתר על שתות, אלא כשום הדיינין עצמיה, דכמו
39 ששיעורו הוה – כמו כן שיעורו כאן, לאפקי: שלא שיעור ברובע לסאה כמו ביון חסר הן
40 יתר'. ורב יהודה דאיתוי מינה לרב הונא, משמע ליה דהכי קתני: פחות עד שתות או החזיר
41 עד שתות – הוה איהו כשום הדיינין, והגיעו. ודאי דשום הדיינין נמי עד שתות הגיעו, אבל
42 שתות ויתר על שתות – לא הגיעו.

43 **השמואל**
44 דאיבא לתרתי: כשום הדיינין ולא הדיינין בור, והאי דקתני הגיעו – לאו משום דשתות הויה מוחילה פחות משתות, ולעולם שתות כיתר משתות וחזיר. ודאמר
45 ליה לשום הדיינין – וגי מילי בשתות, כי היכי דבשום הדיינין לא היו מוחילה – הכי נמי לא היו מוחילה, ולא כשום הדיינין, דבשום הדיינין היו השתות ביטול מקח. כדתנן
46 התם: מוכר בטל, ואילו הבא – הגיעו, כלומר, אין עוקב בטל, אלא מקדו קיים וחזיר, כדתנן במתניין: עד שתות ינבה. ואתא לאשמעין: אף על גב דרמז להרדי, דבתריווד
47 שתות כיתר משתות – אפילו הכי, הוה חסר ביטול מקח, ואילו הבא המקח קיים, והתם היינו טעמא. דכיון דעבי בית דין – ותיורין מכלי מלא שיעור, אלא הבא בתריווד פסיע
48 במנא, וזו למכר לו הייך – המקח קיים, והאונאה חזיר, כן נראה בעיני טעיה זו, וכן עיקר, דליבא הבא ויתחבא לא לרב הונא ולא לרב יהודה, והכי נמי מסתברא מדתרינין
49 כשום הדיינין ולא כשום הדיינין – ואין תיובת בספרים 'אלא', כשום הדיינין – הלכך ליבא לפרשי דמסקא דנאן דאמר 'ולשמעון הוא' כי, יש לשנות אחרים, ואין בורן
50 ממש, וזה שליו הוא, ועיקר. (והשתא לא אפישיש לן אי כרב הונא אי כרב יהודה). וש מפרשיש: אמר לך רב הונא: ולשמעון, דא מרתצאז הוא? משתאז היא דקתני הגיעו,
51 דאי שתות כיתר משתות דמי – ינבה איבעי ליה למישר, ואמאי קתני הגיעו? אלא הכי קתני לה: 'בסמיני ובמצירי' היו כל שום הדיינין לשותות, ולא יתבני ליה שבעה
52 ומחצה לבור, ולא כשום הדיינין ממש, כלומר, לא לביני ממש, כלומר, דאילו כשום הדיינין הוא, אפילו כשום הדיינין, דעוד שתות הגיעו, ודע שתות הגיעו.
53 וללשון זה תיובת בספרים: אלא כשום הדיינין ולא כשום בר. [ומכאן שייך לעמוד ב] **אמר** ליה – הווא מוכר לרב פפא: הך קרקע דמבנא לך הווא עשרים גרייזי מישתא –
54 עשרים סאין מרתה. ובגון דאמר ליה 'בסמיני ובמצירי', ולא היו אלא חמיסר, והיינו פחות רביעי, **אמר** ליה – אביי לרב פפא: סברת וקבילת. הני מילי – מנתתיך, היבא
55 דלא קים ליה ללוקח במורת השדה. אבל מר קים ליה בגייה, מכדי אתה שדה זו ורודע הית שחן זו אלא חמשה עשר, וכוון דיתע – מוחלת, והכי הלבחא.

בב בתרא. בית כור – פרק שביעי דף ק עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
תוספות

ושמואל אמר מקצין – פירוש מקצין שיתן לו כל אחד שלוש, וחלקו ומשמע מתוך פירושו – שלא בגורל. וקשה למה יגרע הוא, שהם נטלו בגורל. והם יתנו מה שירצו בלא גורל? ולמאן להו: מעלין להו כבסי רב מריון. וקיימא לן כור ביה בפרק קמא (בבא בתרא ב.י. ב.) ואפילו בגורל אין לו לחטול עם כל אחד ואחד בפני עצמו. אלא עם שניים יחד, כדי שיהיו לו חלק בבת אחת אלא

אמר ליה: הווי עשרין גריו. משחיה ולא הווי אלא המוסר; אהא לקמיה דאביי, אמר ליה: סברת וקבלית. והתנן: פחות משחות – הגיעו, עד שחות – ונכה – הני מילי היבא דלא קום ליה בגוה, אבל היבא דקום ליה בגוה – סבר וקבל. – והא עשרין אמר לי – אמר ליה: דעריפא בעשרין. תניא, רבי יוסי אומר: האחין שחלקו, כיון שעלה גורל לאחד מהן – קנו כולם. מאי מעמא? אמר רבי אלעזר: תחלת ארץ ישראל, מה תחלה בגורל, ואם קאן בגורל – לא מה להלן? בקלפי ואורים ונגוילים, אף קאן בקלפי ואורים ותומים? אמר רב אשי: בההוא גורל דקא ציינו, להדר, קמרי ומקנו להדר. איחמר: שני אחין שחלקו, ובא להן אח מפרנית תים – רב אמר: בטלה מחלוקת, ושמואל אמר: מקצין. אמר ליה רבא לרב תחמן: לרב דאמר בטלה מחלוקת, אלמא הדר דינא; אלא מעשה, הני בי תלתא דקיימי, ואורל בי תרי מייניהו ופלגו, הכי נמי דרבמא מחלוקת? – הכי השתא? התם נחיתי אדעתא דבי תלתא מעיקרא, תבא לא נחיתי אדעתא דבי תלתא מעיקרא. אמר ליה רב פפא לאביי: לשמואל דאמר מקצין, למימרא דקם דינא? אמר ליה ושמואל דאמריו תריויהו: "כור בשלשים אני מוכר לך" – יכול לחזור בו אפילו בספא האחרונה, "כור בשלשים, סאה בסלע אני מוכר לך" – ראשון ראשון קנה ההם

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56

והא עשרים אמר – ולדעת כן אמר לי כן, שישלים לי הפחת משדה אחר, או יבנה לי מן הדמים. ולדעת כן אמר לי עשרים – שהוא עצמו היה כבור הדואי עשרים, ועל מנת להשלים לי מדה עשרים אמר לי עשרים. אמר ליה – אביי: מצי למימר להך דאי דקאמר עשרים – לא לתת לך עשרים. שרירי הם הוא היה יורד שאין שדה אלא אלא עשרים. אמר דעריפא בעשרין של שדה אחר אמר לך. ולהשבח מקחו אמר. תניא רבי יוסי אביי ב' – איידי איברי מבנתין במוכר קרקע לחבירו מבדה ומצא יותר מכדי מדתה, דמחזיר, ולא אמרינן בטל המכר – כגון נמי להך דאיתמר לקמך: שני אחין שחלקו ובא להן את. דקאמר שמואל: מקצין, מחזיר את מה שיש לו יותר, דומיא דמתניתין. ואב גרמא דהדוא קתני בורשא דך ברייתא, לשמואל דהלוקה בגורל קניא. ועלה פלגיו רב ושמואל הכא חלקו ובא להן את. דמייא להך דרבי יוסי שיהי עלה הגורל כולו. אחין שחלקו – בירו שנים ושלושה חלקן שוין, ואחר כן יפילו גורלות. והוא הדין לשותפין. כיון שעלה בו' – שנפל הגורל על אחד מהם, והוברר חלקו. קט כיון – כלומר, זה קנה לגמרי בגורל, ולא יוכל לחזור בו. ואם הם שנים – זה קנה חלקו שנפל עליו הגורל, ולא חבירו עקב. דעל מי פיל שנת עליו – על כן אם על השנה, או השלישי, אותו שנפל על הגורל – קנה חלקו, ושלשה עקב כך שניהם שני החלקים חלוקה ביניהם כל שעה שירצו, אף לחלוק בענין אחר, ואחר כך יפילו גורלות. ומיחא, דיבא דנפל בגורל – לכולן פשיטא דקנו כולו, ואף על גב דלא אחוק כל בכל שבלו, דכיון דמחוקין ועמרוך זון כולן דהלוקה – אין הגורל מקנה להן כלום, אלא מברר לכל אחד חלקו המגיע. ולא שנת קרקע ולא שאנ מסתלין. כיון שעלה הגורל להו – קנה חברו כמו כן חלקו המגיע מיה, בלא נפילת גורל. הוא לא מפליג ומגרא בך מקרקעי למטלטלין הבא מיד. מאי מעמא – כמאי קניא דהי לא נפל גורל, ולא חבירו בייש אחד בשלו עדיין. דאי אחוק – מאי למימרא: בקלפי ואורים ותומים? כדאמרין באיש נחליך (בבא בתרא קב. א.) אלעזר מלושב אורים ותומים ויהושע וכל ישראל עסקין לפניו. קלפי של שבטים וקלפי של תוזמון מנוחן לפניה, והיה מכוין ברוח הקודש בו. אמר רב אשי – לעולם תחלת ארץ ישראל קנה גורל. וקשיא לך: אי מה להלן? כי אחי נמי דעתם עם הגורל, באורים ותומים דמניו אפילו תבא דלא מגרי ומקנא. דבהאי הנאה דעיינו להודי ונשמעין זה לזה לחלוק בגורל כדי שישול כל אחד חלקו בפני עצמו, דאינן חפצים עוד בשותפות – הלכך אין רוצין שיהא עוד עבור דבר, וגמור ומקנו אהדין. כן זקק אני לפירוש, שהרי אין בתוב בספירם "אלא אמר רב אשי" – הלכך לא בא לטרוי טעמו של רבי אלעזר. שני אחין שחלקו – בקנייתו. בשלה מחלוקת – ויהלוקו לכתחלה בשלשה חלקים, ובגורל. דנהי נמי דנפל גורל לאחד מהן קנו כולו – חלקי היבא דהאחד חלקו, אבל היבא דכל אחד חלקו יותר מחלקו – בשלשה חלקים. ונטל כל אחד שלוש מחלק, ונתנן לזה. כגון שירשו שש שדות, ונטלו זה שלש וזה שלש, ובא לתן אח – זה נתן לו שדה אחת, זה נתן לו שדה אחת, הרי לכל אחד שני שדות ורובם שוים. הרי דינא – כלומר, חזרת החלוקה, כשבכל שנטלו חלקם שלא מרעת אח השלישי. אלא מעתה הני בי תלתא – אחין או שותפין, דקיימי, אוכלי בו תרי מייניהו פלגו בלא ידעת השלישי בשלשה חלקים בפני שלשה בית דין דירוטו. כדאמרין ביאלו מציאות, (בבא מציעת לב, א.) הני בני דנפלה מחלוקת – כשיבא מחלוקת – יואמר: רבי תפיס דתי חלוקה בתמידי. דפירשתי לך חלוקה אחים או בתא חותפין, ואי מהו חתופין, ואי תרי שותפין, כדמוכח ביאלו מציאות" (שם לב, ב) באיסור רוב ערבו עסקא בהדי הדדי, והלך רב ספרא ופלג בלא דעתא דאיסור תרי בו, ופלג חד בלא דעתא דהריבא ובגן פלג בלא דעתא דהריבא באפי תלתא, ואת ליה סהדי דפלג. כדאמרין ביאלו מציאות – תתקיים החלוקה, ואין חבירו יכול לערערה עליה. ואם חלק שלא בפני בית דין – לא כלום הוא. ומה שהביטו בתבסיס – שהביטו לאמצע. והני מילי – מיד דעריך שומא, אבל חלוקת משת – דלא עריך שומא, אין עריך לחלוק בפני בית דין. וכל חלוקה – בשלשה חלקים חלקו הכל, דעל כל חלק הארץ לו. הלכך לדעתו לא חוששין, דאיילו תהא אח – שני נהו חת פלגי בגורל. אבל הבא, דאגלאי מילתא לבסוף דנטל יותר מרואי – טעות הוא, ובטלה מחלוקת. ולשמואל דאמר מקצין אלמא קם דינא – דכל מי שנטל דבר הרואי לו, אלא שאינו נטל כשיער הרואי לו אלא יותר, והוא הדין לפחות, קאמר שמואל דמאי תפיס – תפיס. אי תבי אמיא אמר שמואל יכול לחזור בו מוכר ואפילו בסאה אחרונה. ומצינו מיד הלוקה עשרים ושתים אל שבוא כבר לידו, ואמאי? הא כיון דהוה ראי לישול כור כדאתני ליה מוכר – במה שוכה כבר יובה, אף על גב דלא בא לידו כשיער הרואי לו, אלא לא שני מעתה מהוה הדרר דיני היבא דנטל פחות, וכל שכן היבא דנטל יותר וקשיא דקשיא לשמואל.

ומשני:

בבא בתרא. בית כור – פרק שביעי דף קז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)"
הטוספות

1 ומשני: ה"ם – גבי מקח וממכר, עבוד רבנן מילתא כו'. כלומר, לכך תקנו ואמרו הכמים
2 שיוכל לחזור עד שמשישן כל מקחו – דבחה דעת הלוקח הומכר אולי רבנן, והכי נראה
3 לתרוייהו; נראה ליה ללוקח שיוכלו שניהן לחזור עד גמר משיכת כל המקח, שאם תיחול
4 – וכלי הלוקח לחזור, ונתן וגם ליה למוכר, שאם תוקר בתוך כך – יחזור בו. הלבך,

1 **הָתָם עָבְדוּ רַבָּנָן מִלְתָּא דְיָנְיָא לִיה לְמוֹכֵר וְיָנְיָא לִיה**
2 **לְלוֹקֵת. אִיתְמַר: אַחִין שְׁחָלְקוּ, וְבָא פְעֵל חוֹב וְנִמְלֵ**
3 **חָלְקוּ שְׁל אַחַד מִתּוֹן – רַב אָמַר: בְּמִלְתָּא מִחְלוקֵת,**
4 **וְשִׁמּוּאֵל אָמַר: וְיָתֵר, וְרַב אָסִי אָמַר: נִמְלֵ רַבְעֵ**
5 **בְּקָרְקֵת וְרַבְעֵ בְּמַעוֹת. רַב אָמַר בְּמִלְתָּא מִחְלוקֵת,**
6 **קָא סָבַר: הָאֲחִין שְׁחָלְקוּ וְיָוִשְׁוּ הֵן; וְשִׁמּוּאֵל אָמַר,**
7 **וְיָתֵר, קָא סָבַר: הָאֲחִין שְׁחָלְקוּ לְקוֹחוֹת הֵן, וְכָלֹקֵחַ**
8 **שְׁלָא בְּאֲחֵרוֹת דְמֵי; רַב אָסִי מְסַפֵּק לִיה אִי וְיָוִשְׁוּ**
9 **הֵן אִי לְקוֹחוֹת הֵן, וְרַב הִלְפֵךְ נִמְלֵ לְרַבְעֵ בְּקָרְקֵת**
10 **וְרַבְעֵ בְּמַעוֹת. אָמַר רַב פֶּפְאֵ: אִיתְמַר בְּכָל הֵן**
11 **שְׁמַעְתְּהָא – מְקַמְצִין. אָמַר רַב אֲמִיר: בְּמִלְתָּא מִחְלוקֵת.**
12 **וְדִלְכַתָּא: בְּמִלְתָּא מִחְלוקֵת. הֵנוּ רַבָּנָן; שְׁלִישָׁה שְׁדָרוּ**
13 **לְשׁוֹמֵ, אַחַד אָמַר בְּמִנְהָ וְשֵׁנִים אָמְרִים בְּמֵאֲתָיִם,**
14 **אַחַד אָמַר בְּמֵאֲתָיִם וְשֵׁנִים אָמְרִים בְּמִנְהָ – בְּמִלְתָּא**
15 **יָחִיד בְּמֵיעוּבָא. אַחַד אָמַר בְּמִנְהָ, וְאַחַד אָמַר**
16 **בְּעֵשְׂרִים, וְאַחַד אָמַר בְּשִׁלְשִׁים – נִדָּוּ בְּמִנְהָ; רַבִּי**
17 **אֶלְעִיָּזָר רַבִּי צְדוֹק אָמַר: נִדָּוּ בְּתַשְׁעִים; אַחֲרֵים**
18 **אָמְרִים: עוֹשִׁין שׁוּמְא בְּיָנְיָא וְשׁוֹמְלִישִׁין. מָאֵן דָּאֲמַר**
19 **נִדָּוּ בְּמִנְהָ – מִלְתָּא מְצִיעֵתָא; רַבִּי אֶלְעִיָּזָר רַבִּי**
20 **צְדוֹק אָמַר: נִדָּוּ בְּתַשְׁעִים – קָא סָבַר: לֵיה אִיתְנָא**
21 **תַּשְׁעֵן**

1 **ובא** בעל חוב וטרף חלקו של אחד מהן – ואל תאמר: היאך טרף כל חלקו של אחד מהן?
2 והא כולו חיובין לפרע חוב אביהן, ויתום מכל אחד חלקו המגיע, כרתניא ביש
3 נחליק (בבא בתרא קכד, א); יצא ענין שטר חוב – בבבא בתרא פ' שיש ענין לומר: הדבא
4 מיירי בנן דעשאו אפתיק. ולא אפתיקו ד"רמב"ק (בבא מציעה ק, ד) דקאמר ה"ם
5 שאינו יכול לטלוק ביה – דאם כן לרבא אסי אמאי
6 נוטל רביעי מבעניה? ושמעני דודי מיני דטלוק
7 לכלב חוב בבזי.

8 **רב** אמר בטלה מחלוקת – משמע דבי בעי
9 לטלוק בבזי ולא מיני. ולדבני מיני מרשא
10 טעמא דרב, דיושרין הוה, דאי בלקוחות באחריות
11 הוה – אמאי בטלה מחלוקת? האי מיני דטלוק בבזי.
12 ותימה: דמאי שנא מדרבא, דאיתו רביעי שהוא
13 נוטל מבזי דיושרין, קאמר רב אסי דיכול לטלוק
14 במעות ושנא פליגי ברב דרבא אסי בסברא זו, דאפילו
15 אי ביושרין הוה – מיני דטלוק בבזי לרבא אסי, משמע
16 דאמר ליה: אנא לבעל חוב מיני היכא חובנא או אורתא,
17 אינו חושש לאותה סברא. ואם התם מילתא: מכל מקום
18 יתן לו מנות, ויפרדה הקרקע מעל ביד חוב, דקיימא
19 לן ב"דמפקד" (שם לא, א) דשומאי הדיא לעולם
20 וזו לומר: דנפקא מינה היכא חובנא או אורתא,
21 דאמר התם דלא הדיא.

22 **ורב** אסי מספקא ליה אי ביושרין דמי
23 בלקוחות דמי – ופריש דהקוטנס דמי
24 באחריות ותימה לרביעי שמעון בן גמל:
25 ליה האי דילמא ידאי לאו כיושרין דמי, אלא
26 מספקא אי בלקוחות באחריות דמו או שלא
27 באחריות דמו? לכך נראה פירושו ענין שבמקום.
28 והלכתא בטלה מחלוקת – הבא משמע
29 דקיימא לן דיש ברידה. מופסקתן כרב. ובסוף
30 "השולח" (גיטין מה, א) פרישה:
31 דמותרת

32 כיהויה – הובר הרב שובח כל אחד בלקוחות הראוי לו, ונמצא דלא לקחו זה מזה כלום. והוא הדין לענין חודה ביובל, דיכא לאמא דאחין שחלקו לקוחות זה
33 לזה ביובל – לרב א' מוחיין. וכיון דיושרין הוה – הלכך מחצית חלקו יחיד לו. בלקוחות רבו – דאין ברידה. ונמצא שכל אחד נטל חלקו האחד, ובאילו החלפו זה בחלקו של זה
34 דמי, והיינו לקוחות. וכיון דלקוחות ניהו – הא דראי בלוקח שלא באחריות דמי, באילו אמרו לו לזה: אינו מקבל אחריות חלקך עלי דמי, דמסתמא לא מקבילי. דאף על דגבי מוכר
35 קרקע לחבירו קיימא לן: אחריות טעת סופר הוא, אם לא פירש בשטר המכירה – הני מילי היכא הובן קרקע מחבירי, דלא שדי איניש וזוי בברי. אבל לגבי ירושת אחין, דכל אחד
36 נוטל חלקו, בהדיא נהא דאיתו לא מקבל אחריות על של חבירו – גמר ומקנה ליה לחבירו חלקו לגמרי, שלא יקבל חבירו אחריותו עליו, ולא תשתעבד לו שדהו. כי היכי דרידה
37 לא משתעבד לחבירו. **מספקא ליה** – אי ביושרין דמי, וחיוב להחזיר מחצית חלקו כרב. דעל שנידים לפירוע חובת אביהן. או בלקוחות דמי, ואינו חושש דמי. הלכך יפיע רביעי
38 לאדחון מן השדה הנשאר לו, דממון המוטל בספק חלקין, או רביעי מעט יחזירו לו, דאמר ליה אנא דווי לו וזו, והוה מסליקא ליה בוזי. ובשביל עניןהן לא אפסיד נחלתי. לשון
39 אתר פירש רבינו קובא בבבא בתרא ראשון ורביעי במעות ממש – לרב רביעי בקרקע, והיינו כל חלקן. בין קרקע ומעות. ומספקא ליה אי ביושרין דמי, וחיוב להחזיר מחצית
40 חלקו בקרקע, ולא יוכל לטלוק במעות. או בלקוחות דמי, וחיוב להחזיר לו מחצית מה שאבד. אבל במעות יכול לטלוק, הלבך. יחזיר רביעי קרקע
41 כיושרין, ורביעי במעות כמוכר באחריות. ותפוס לשון ראשון, כי פירש רבינו. וכן הוא. שאין ממש בהאי לשון אחרון, דכל היכא דפלגי בגמרא תלתא תנאי או תלתא אמוראי כי
42 האי גונא, שהאחד ספק לו הלכה כרביי מן מי השניים, ודאי הוא רגיל לתפוס כדברי שניהם. במקצת סבירא ליה כי האי גונאקצת סבירא ליה כדאיתך. אבל הכל כיון דמחייב ליה
43 רב אסי להחזיר כל חלקו כרב, בין קרקע ומעות – אם כן במאי קאי כשמואל? האי רב שמואל לא פליגי בהכי אם יסלקו בקרקע או במעות. אלא אם יחזירו לו חלקו לא אם
44 בכל זה שבעתהא מקמיין – בשני אחין שחלקו לאו בתן אתא, ובאחד שחלקו רבא בעל חוב נוטל חלקו של אחד מהן – שקיימי מחלוקתו יתן לזה חצי השדה, רב, דביושרין דמי.
45 ומיהו, לא בטלה מחלוקת לחזור ולחלקו בגורל, אלא בלא גורל. ויתן לו חצי השדה מאיה צד שירעה, ולבכר שיהא שוה כאיך חציה. והלכתא בפלג מחלוקת – היכא דחלק
46 שנים חלקים ואחר כך באו אלן אתא ממדניה חים, או חלקו רבא בעל חוב נוטל חלקו של אחד מהן. אי גמל, אי טעו בחלוקה חלקו ביניהן שדה שוה. ונמצא יוצאה
47 מתחת יד דאח מיני, ונמצא שנתחלה נטל האחר חלקו כשרה. והדוריתו וחלוקין בשתר, דמאי לבעל חוב נוטל חלקו של אחד מהן דחזרוין וחלקקו שוה, והוא הדין אם נטל
48 חצי חלקו, שצריך להפיל גורלות על הכל. דלא פליגי רב בשטל חוב חלקו של אחד מהם בין כולו לחציו. ושמעני מיני מהבא דהדאחין שחלקו כיושרין דמי, ולא בלקוחות.
49 שלשה שידוי לשום – נכסי יומינין, למון האשה הבהנת. ואין שומאי ביה דין פחות משלשה, אחד אומר' במנה – דהיינו מנה וזו, ושנים אומרים במנאיהם, או אחד אומר במנאיהם,
50 שנים אומרים במנה. בלל' יודי' מקימונו – כלומר, בטלו דברי החזק מפני שהוא המעט, ובכתי' (שמות כג): "אחרי רבים להטות". אחד אומר' במנה – דהיינו עשרים ומחשה
51 סלעים, ואחד אומר' בעשרים סלעים – דהיינו מחשה סלעים פחות. ואם אומר' בשלשים – דהיינו מחשה סלעים יותר. תידון במנה – טעמא דכולהו מפרש ואולי לקמיה. בעשרים
52 – היינו שמונים דינרי. בשלשים – הם מאה ועשרים דינרי. בתשעים דינרי – מן החמש סלעים שיש בין שנים הפחותין לוקחין החצי, והיינו עשרה דינרים, ומסיפון על של שמונים.
53 עושיין שומא ביניהן ומשלישין – כלומר, דשכחן במנה חלקים. דהיינו ארבעים דינרי שיש בשלשים יותר מאתו שאמר שששים, ומאתו ארבעים תידון בשלש – דהיינו שלשה
54 עשר דינרי שחלקו יותר על שמונים. וטעמא נפיש לקמיה. מילתא מציעתא – דבר השוה הברע בין שניהם, הוסיף תמשה על תמשהעט ופחת תמשה מן המרובה. וברך הוא הדין
55 שלישי במנה, דהוא תרוייהו ושל שלשים יותר מנה דיהוה ודואו יתן אם עמר בעשרים ושמונה סלעים בבזי, ולא וזי מציעתא ליה כן.

תשעים

1 כרי שלא תהא חיה קופצת – זה הגדר, איצטרך חרין וכן חרין. ולעביד חרין –
 2 הדשתא את גלי קפצת. שהחרין מורדוקה מן הגדר. איירי דריות – ששה נטפיים. נכנסת
 3 לתוכה ומנשכת מעט לאחוריה וקופצת. קיימא אשפתיה – הדיצונה. הכי נרטינן: כמה
 4 בין חרין לבין חרין טפח – ומסקנא דברייתא הוא.
 5 הדרן עלך בית כור

1 **יש** נחלין. ואלו נחלין ומנחלין – איכא דהבתי דאסליק מניה, ואיכא ארפתח
 2 בהי. ובמסכת נריים (ב. 2) מפיש לה. דנקט את הבנים הנביל ליה האב –
 3 תימה: והאב את הבנים – היינו "בנים את האב", שאם האב נוהל את בנו – אם כן
 4 בנו מנוהלו, ואם הוא מנוהלו לבנו – אם כן בנו נחלו ואומר רבינו יצחק. דאייתר למידק
 5 מניה: היה שאל נחלו. אם על גב דקתני אב
 6 בדיאיתא בסמוך – מכלל מקום נחלו לאו הבית
 7 ארדויה, ולקמן נמי נתיא למנות סדר נחלות. וכן
 8 משמע בגמרא. דקמאר: הבנים את האב מנלן?
 9 אמר קרא 'ובן אלן אלו', האי ש' שלו כן – בן קודם
 10 לבת. משמע דמתניתין לאקדמוי בן לבת
 11 איצטרך. אבל מרישא דקתני: 'האב את הבנים'
 12 – ליכא למידק הכי דהאב מנוהלו בנים ולא
 13 נבוח. דהא לא מיתר. ואם תאמר: דקתני 'ובני'
 14 אחיות', דייק בגמרא עלה ולא בנות אחיות,
 15 אף על גב דלא מיתר. ומתוך כך יררך לומר
 16 דמתניתין אתי יודע מי שנא – לימא דבנים
 17 לאו דוקא, אלא דהא חרין בנות. ואתאי שפיר
 18 כריכי וכויה' כן הקצב. אף על גב דתנא בגמרא
 19 בני אחיות ולא בנות אחיות – ויש' לומר
 20 דבייתא פליגא ממתניתין. וזהו – משנא
 21 ואומר רבינו יצחק: דקיס ליה דברייתא נשנית
 22 על המשנה. לפיכך דייק מנה. ועוד אומר רבינו
 23 יצחק: דכיון ד'בנים את האב' אייתר למידק
 24 בנים ולא בנות. אית לן למימר דכילוהו 'בנים'
 25 דמתניתין דוקא – ולא בנות, לקדם.
 26 ואתיין מן האב – והקשה רבינו יצחק אמאי
 27 לא קתני 'איך האב נחלין ומנחלין? שזך
 28 כתיבין נמי בפרשה תיורי': משום דאיחי האב וכל
 29 שאר אב נפקי מתוך: 'את הבנים והבנים'
 30 את האב, והאיחין מן האב'. דכיון שנודע שהבנים קרומין, ואיירי הבנים האב, ואיירי האב
 31 אחיו – הרי איחי האב נפקי מכלל זה על ידי משמוש. דאיכא דיהא האב קיים – היה יורש,
 32 וכנשכו שאניו קיים – הרי הוא יורש כקבר, להחילי לבנו שהוא איחי אביו של מת.
 33 ומשמוש שמעתינן מדרון בסמוך בני ארוע. שנענדליה כקבר יבסי אחיה לבנה. ואם תאמר:
 34 אם כן 'איחין מן האב' בני לא ליחני, דשמענליה מלי איתר את האב ב'בנים' על ידי משמוש
 35 נחלה, שהוא יורש את בנו להחילי לשאר בניו הקיימין, שזך איחי המת ויש' לומר, דנקט
 36 אבא דבניו למיתני: איחין מן האב לא נחלין ולא מנחלין. דההוא איצטרך למיתני אף
 37 על גב דתנא האשה אינה נוהלת את בנו; סלקא דעתך אמינא: נתי דאינו יורש אחיו ון
 38 האב מוכח אמא, מכח אחי היה אמיתא יורשה, דכתיב 'ונתתם את נחלתו לאחיו' לא שנת
 39 מן האב ולא שנת מן האם. וכי תמא: דמכל מקום לא איצטרך למיתני, דשמענן מרישא
 40 דקתני איחין מן האב דוקא. ולא איחין מן האם איצטרך, דהוא אמיתא איחין מן האב
 41 לרבוחא נקט, אף על פי שאין כל כך ודאין כנו איחין מן האם. ואם תאמר: אם כן, איחי
 42 האב נמי ליחני אנב איחי האב דסיפא ויש לומר: דאי ותי ותי האב – תו לא היה
 43 עירך למיתני איחי האב, ממכלל איחי האב שמעתינן להו. ועוד: ולא שייך למיתני אנב איחי
 44 האם, דהוא נופח משתה דלא עירבה היא כדיקדקין בגמרא דהיינו בני אחות.
 45 יבול

1 **משינה** יש – קרובים שנוחלין את קרוביהם
 2 כשמתים, וגם אם הם מתים – מנחלין
 3 להם את מנמנה. דהיינו ששניהם נחלין זה את
 4 זה. והאי דלא קתני יש נחלין זה את זה –
 5 היינו משום דבעי למיתני סיפא 'נחלין ולא
 6 מנחלין', תנא נמי יורש 'נחלין ומנחלין'. ויש'
 7 שנחלין – את קרוביהם, אבל אם ימותו הם –
 8 איך מנחלין לאותן קרובים שזך מורשישין –
 9 מנחלין ולא נחלין – הם אותם דאמרנו בהו
 10 נחלין ולא מנחלין', ממכלל דאיכא שאלו
 11 נחלין אותם ולא מנחלין להו – מיקר
 12 'מנחלין ולא נחלין'. ובגמרא מפיש למאי
 13 איצטרך תיבין חרי בני, דהא דהא נפקא ממכלל
 14 הביתרה. האב – נחלין את הבנים, וגם מנחל
 15 להם. ובגון שאלו חרי הבנים יודע – אז נוהל
 16 אותן האב, אבל אם יש להם בנים – הם קרומין
 17 לקצנא, כדמפרש בגמרא. והבנים את האב –
 18 נחלין ומנחלין. והאיחין מן האב – כגון ראובן
 19 ויוסף בני יעקב, אף על פי שזך כולא מורחל –
 20 וירשיש את זה את זה, כשבכל שזך אחיו. ובגון שמת
 21 יעקב אישוק, אבל אם יעקב קיים – הוא קודם
 22 ובגון שזך איהו הניב. ודוקא חרין מן האב
 23 דמשפתת אב קריה משפתה. כדילפינן כו.
 24 תמיש נחלין את אמו – אבל לא מנחל, שדחי

הדרן עלך בית כור

1 **משינה** יש נחלין ומנחלין, ויש נחלין ולא מנחלין,
 2 מנחלין ולא נחלין, לא נחלין ולא מנחלין.
 3 ואלו נחלין ומנחלין: האב את הבנים, והבנים את
 4 האב, והאחיו מן האב – נחלין ומנחלין. האיש
 5 את אמו, והאישה את אשתו, ובני אחיות – נחלין
 6 ולא מנחלין. האישה את בניה, והאשה את בעלה,
 7 ואחי האם – מנחלין ולא נחלין. והאחיו מן האם
 8 לא נחלין ולא מנחלין. גמרא מאי ש' קתני
 9 "האב את הבנים" ברישא? ליתני "הבנים את האב"
 10 ברישא קתא, דאתחילי בפדורענהא לא מנחלין,
 11 ועוד

1 קרובי האב יורשין אותו, דמשפתת אב אינה קריה משפתה. והאישה את אשתו – נחל
 2 אותה. כדבפסקא ג' בתי. והבי רסין בסדר המשנה: ובני אחיות נחלין ולא מנחלין –
 3 דבן נוהל את אחות אמו. שדחי הוא בא מכה האם, ואילו מתה דודתו בחיי אמו –
 4 יורשה, וגם הוא יורש את אמו. נמצא שבאו לידו נכסי דודתו, ולא מנחלין – דכשמת
 5 האב – אינו נוהל לאחות אמו אלא לקרובי אביו, דמשפתת אב אתה קריה משפתה.
 6 ועוד, דאחות אמו דאך תירשט' הלא היא באה מכה אחותה שהיא אמו של זה, ולא
 7 האם יכולה לירשה, כדאמרן. האישה את אמו נוהל ולא מנחל, קל וחומר שהיא לא תירש
 8 בן אחותה. ובאחות מן האב מיידי, אבל אחיות מן האם – אין נכדה בן אחותה יורש
 9 אחותה, דמשפתת אב הוא. לשון אחיו: בני אחות – בני אחותו של ראובן, כגון בני דינה
 10 – נחלין אותו, שדחי דינה יורשת את ראובן אחיה, ובניה באין מכהה. אבל לא מנחלין
 11 לראובן – שדחי ראובן מכה אחותו דינה בא לירש אותו, והלא דינה עצמה אין יורשתה,
 12 כדאמרן דהאם אינה נוהלת את בנו, אלא קרובי בעלה של דינה יורשין את בניה,
 13 דמשפתת אב יורשת ולא משפתת אמו. וזה רראה בעיני, משום דקתני סיפא: האישה את
 14 בנה דהאשה את בעלה ואיחי האם – מנחלין ולא נחלין, וכל הדך הלתא שמעתינן להו
 15 מתוך האל דרך בן באב דנחלין ולא מנחלין. כדאמרתינן בגמרא דהיינו דך, דקפירין בגמרא:
 16 דאיחא תהא יודע ובני אחות. והלכך נרטינן 'בני אחות', דהיינו נמי דאחיה האם ומנחלין

1 את בן אחותם ולא נחלין. ואי נמי נרטינן "בני אחיות" – איכא לפרושי' בבני אחיות, כלומר בני אחיותיו של אדם נחלין אותו אבל לא מנחלין, דהוא אינו יורש. האישה את בניה
 2 והאשה את בעלה בי" – ובגמרא פריך דהיינו נמי דך בבן ד'נחלין ולא מנחלין', דמהדאי שמעתינן להו, דהיינו לא. לא נחלין ולא מנחלין – זה לזה, אלא קרובי אביו של זה ואביו
 3 של זה יורשין אותו. וכל קרובים דקתני שירשיש זה את זה – הני מילי כשאין קרוב למת יותר מזה. גם הנרוו קרובים דקתני בוק: לא נחלין ולא מנחלין, כגון קרובים שמעו
 4 האם – הני מילי שש קרובים מזה רבא היורשין אותו, וקרוביו של יתור מוקדווי האם. ואף על פי שגם אמר משפתת אביו, אבל אם אבא קרובה לא מעיד משפתת אביו, ואין לו קרוב
 5 מבאבי שקרוב לו כמו אמו – אז האם יורשת את הבן, ואם אין האם בחיים – קרובי האם יורשין אותו, דהוי ליה משפתת אב. דמכח קרובת אביו באין לירשה. כגון ראובן שנשאת סרח
 6 בת אשר, ולידה לו נפתלי, ומת נפתלי בלא בנים – הרי ראובן אביו יורש. ואם אין לו אב – 'ונתתם את נחלתו לאחיו' של נפתלי, ואם אין לו אחיו – 'ונתתם נחלתו לאחיו אביו',
 7 דהיינו אשר, אביו אמו. ואם אין לו אחיו ואביו, דאין אשר קיים – 'ונתתם את נחלתו לקרוב אלו'. נמצאת סרח, דהיינו בני אשר, או נתיא אשר של אביו, ונתתם נחלתו לאחיו אביו, ויורשת
 8 את בנו. גמרא מאי ש' קתני – ברישא דמתניתין האב נוהל את הבן ומנחלו, והלא בעת שנחל האב לבנו – נמצא שמת הבן בחיי האב, ולא נתחיי הבן שהוא זרע לירשוה,
 9 לפיכך אביו יורשו. וזו קללה היא כשאדם מת בלא בנים, וגם כשאדם רואה מיתת בנו, והיה לו לתנא דמתניתין לפתוח: הבן נוהל את האב, שהו ברכה שימות האב ויקברנו בנו,
 10 כדכתבינן (בראשית מז) 'וזיפק ישיח יוד על עיניך' – הבטיחו שיקברו לאו בנינו.

בבא בתרא. יש נוהלין - פרק שמיני דף קט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזוליץ)" ר"א רש"י

ההא תרתי - ועידה ושדה אחוזה. ההא הוא - יבום. דהוה מצי לחרושיה בקים נפשי.
ומשני: משום דשדה אחוזה נופח לן קיפמח ערביך שיהא אבן הבית המוקף האב טפי
מאדון אלא מוקף פירכא. דפרכינין התם: כלום יש יבום בר'. דאמרנין גמי תמם: מהו ראת
לדנות את ה' ולרוציה את האזי? מרבה אני את הבן שבן קם תחת אביו ליעדה בר'.
אדרבה, מרבה אני את האב שבן קם תחת אביו טפי מאדון,

דְּהָא תַרְתֵּי וְהָאָא דְחָדָא - שְׂדֵה אַחְזָהּ גִּזְפָּה מִתְּחֵי
טַעְמָא הוּא דְקָא קִיְיָמָא לִיה לְתַמָּא: כְּלוּם יֵשׁ יְבוּם
אִלָּא בְּמִקְוִים שְׂאִין בֵּן, הָא יֵשׁ בֵּן - אִין יְבוּם. וְאִמָּא:
"שְׂאָרוֹ" - זֶה הָאָב, מְלָמְד שְׂהָאָב קוֹדֵם לְבֵת; וְכֹל
יְקוּדִים לְבֵן? תַּלְמוּד לומר: "הַקְרוּב" - קְרוּב קְרוּב
קוֹדֵם - בֵּינָן דְּלַעֲלֵין יְבוּם - בֵּן וְבֵת פִּי הֲדָדִי נִינְהוּ,
לַעֲלֵין נַחֲלָה נָמִי - בֵּן וְבֵת פִּי הֲדָדִי נִינְהוּ. וְאִמָּא:
"שְׂאָרוֹ" - זֶה הָאָב, מְלָמְד שְׂהָאָב קוֹדֵם לְאֶחִי הָאָב;
יְכֹל יְקוּדִים לְאֶחִי? תַּלְמוּד לומר: "הַקְרוּב" - קְרוּב
קְרוּב קוֹדֵם - אֶחִי הָאָב לָא יְצַרְיִי מִקְרוּב; אֶחִי יְרֵתִי
מִכְּחַ פִּי קָא אַתָּה? מִכְּחַ אָבִי. קָאִי אָב קָא יְרֵתִי
אֶחִי הָאָב? וְהָא קְרָאִי לְאוּ הִכִּי כְּתִיב, דְּכִתְבִּי:
"וְאִם אִין אֶחִים לְאָבִי" וְגו' - קְרָאִי שְׂלָא כְּסֻדְרָן
כְּתִיבִי. וְהָאִי תַמָּא מֵיֵתִי לָה מְהָא; דְּתַנַּיָא, אֶת זֶה
דְּרִישׁ רַבִּי יִשְׁמַעְיֵאל פְּרָבִי יוֹסִי: "אִישׁ פִּי יָמוּת וּבֵן
אִין לוֹ" וְגו' - בְּמִקְוִים בֵּת אַתָּה מַעֲבִיר נַחֲלָה מֵן
הָאָב, וְאִי אַתָּה מַעֲבִיר נַחֲלָה מֵן הָאָב בְּמִקְוִים אַחִין.
וְאִמָּא: בְּמִקְוִים בֵּת אַתָּה מַעֲבִיר נַחֲלָה מֵן אֶחִי,
וְאִי

בין דלענין יבום בן ובת כי חרדי ניהו - ואם תאמר: מנא לן דבת פטורת מן היבום? מ"א
מכתוב: "ובן אין לו" - עיין עליו, דהא איצטרך לאיתוי מנחה, כדאמר פרק שני
דיבמות (בבב, א) ויש לומר: דשקולין, ויבאו ונהיין, ואף על גב דפרק "אלמנה לכהן גדול" (שם
א, א) גבי "ורוע אין לו" דבת קטן גשיסת לישראל, רשמע ולא דרשנין מנייה תירו, דקאמה
אין לי אלא רועה, ורוע ורעה מנין - תלמוד לומר
"ורוע אין לה, ומכל מקום, אל כאלה רועה, כאלה רועה פסול מנין - תלמוד לומר "ורוע אין לה, ומכל
מקום, ופרך: ורוע אפיקתה לרוע דרעה דרעה
משום דקדריב דתם ורוע פסול - חיינו ורוע דרעה
פסול, דאילו ורוע פסול - תיפוק ליה דבעילה
לפסול לה, ולהבי פריך שפיר, דאי איצטרך קרא
לרוע דרעה כשר - הדין הו' יליף ורוע דרעה פסול;
אי נמי, של לרבות בת פטורת מן היבום מרלא
"מחוד" - פרט של שאין שמו מחוד, דכי האי גונא
דריש ביבמות (בר, א) כאלא ממור איצטרך ירבי, ורוע
משום דברור פסול אבתי ורוע שמו, ואם
תאמר: דהא תניא בפרק קמא קדושין (ו, ב) ד
עבד עברי שביד את וכו' ואינו עובד את תבת.
ואמאי? נמיא: מלענין יבום בן ובת כי חרדי ניהו
- גבי נמי לענין עבד עברי, כדאמרנין הכא לענין
נחלה, ומכתוב: "ועבדך שש שנים" דמשמע לך
ולא לירוש' - לא נמשע אלא את דיקא ואומר
לאחר, כל שיהא אחי לגבי בן, ובת נמי לגבי בן
כאחר דמאי לענין נחלה, שדון הקרב לגבי, ומאי
גונא אמרינן בפרק "אין מקדשין" (סרכין ב), ד
גבי שדה אחוזה, דבת אבי מעשדות שדה אחוזה
משום דכי חרדי רבני נחלה בת לגבי בן כאחר
דמא - לענין שדה אחוזה נמי כאלא תמיא.

בְּמִקְוִים - בת אתה מעביר נחלה מן האב - פירש רבינו יצחק מן מדרשי: כדאמר חביב
"ותנתם" גבי בת כדכתיב בבבולוז. ד"העברתם" משמע לשון העברה, שמעבירין
נחלה ממקום הראוי לירש מן הדיון, למקום שאינו ראוי. והשתא נשט ונתון מן הוא הקרוב
שהיה ראוי להקריבו לגבי, ומוקי לה באב, לפי שזמא יתמו ריעו ואין לך קרוב יותר ראוי
בגמני. וכורדיה מיסתבר לאוקומי, אפילו שלא נכתב בפירוש אלא על ידי אחר, דממלא
ד"העברתם" עליה קאי, לדרוש ולקטע בו מקום, ואף על גב דאי לא כתיב "והעברתם" לא
דחינן אמר שהאב קרוב אפילו מן האת, שאינו קם תחת הבן לכלום, מיהו השתא דכתיב
ד"העברתם" בבת - משמע שבעיביים התנחלה ממקום דראוי - מוקי לה באב.
וְאִי אתה מעביר נחלה ממקום האב במקום האב - כלומר, מולדא כתיב אלא ד"העברתם"
אחד - אין לנו לעשות תנחלה אחת ולא שתיים, ומכאן ואילך הקרוב קרוב קודם.
דשהותא דכתיב "והעברתם" - משמע שהיה האב ראוי לקרוב לבת - כל שכן שראוי לקרוב
לאה, שהתב קרובה מן האת, שהיא יוצאת יריכי של מת, ועתה, ואין יבום בסקת, לפיכך
אין להעביר נחלה מן האב אלא במקום בת לורדה, בין דכתיב בבת העברה, ולא במקום
אחין.

ואמאי

בן חרדי ניהו - כדכתיב "ובן אין לו" - עיין עליו, נמצאת גם הבת פטורת את האחין
מן היבום, אבל אבי תומא ואינו פטר את אשת בנו מן היבום, נמצאת הבת קטנה תחת
אביה טפי מאז הבת ואינו תומא, קודם לאחי האב - של מת, ולא לאחין, משום דקרובים
למת יותר מאביו, שרתי קמים תחתיו ליבום, אבל אביו אין קם תחתיו לכלום, וסדר
דמקראין כן הוא: ותנתם את נחלתו לאחיו, ואם אין לו אחים - ותנתם את נחלתו לשארו,
ואם אין לו שאר - ותנתם את נחלתו לאחיו אביו, ואם אין אחים לאביו - הקרוב אליו
ממשפחתו ורשע, ומשני: אחי האב אל יצריבי קריא - לא היה צריך לכתוב לבסוף
שאר"י לקדם את אחי האב, דסברא הוא דקודם האב לאחיו שלו לירש את בנו, דאחי
האב מבח מנאן קאנון לירש את נכדו בן אחיזין - פשיטא דמבח אבי תומא, שהוא
אחיהם, אתו, הלכך, למה לי קריא? נמאר שכתוב למעלה שאחי האב יורשין את נכדו
- מי איכא למימר דהואב דקאי אב ירתי אחים של אבן בתמייה, הלכך לא נכתב "שאר" -
אלא לקדם אחיו של מת, דלקדם אחיו האב - כבד שמענין ליה מנאי דאמרי "ואם אין
לו אחים ותנתם את נחלתו לאחיו אביו" - דהו' רוצו כבד שכתבו, ואם אין לו אחים ותנתם
את נחלתו לאביו, ואם אין לו אב ותנתם את נחלתו לאביו אביו, הלכך, לא נכתב "שאר"
אלא לחרש שמענין לקודם אחיו מרוב דכתב לעיל, ומנו - אחי תומא, שהן בניו, דלקדם
אחי האב לא שרתי ליה, דהא לא צריך, כדפרישית, ולקדם את בנו ובתו של מת -
לקדם האב לבניו לירש את בנו, דסלקא דעתך אמנאי יקדמוהו הם, שרתי קמים תחת אחיהם ליבום, מה שאין בן באב, והא קריא לאו הכי כתיב - ד"שאר"י לבסוף כתב, אחר
אחי האב, והוא לן למימר גיורתי המתוב הוא שאחי האב של מת קדומין לאביו, קריא שלא כסדרן כתיב - דהא כתיבתי אתי האב, ואחר כך שאר - אבל בעל כרחיך אב קדים
להו, כדאמר, ואם נכתב אב קאתו, דלא דקדק המתוב בסדרן, משום דסמך אמאז דכתב "הקרוב" - קרוב קודם, ומעמקן חסדו אותם חפי קרובתו, ואם תאמר, היה דאין קרוב ודלכך
אחי חסדו - שלשוק קריא מנייה, וליכותו "איש כי ימות ותנתם את נחלתו לקרוב אליו ממשפחתו" וגי איכא למימר דקריא צריכא חובא, כדלפנין מפיךרין (בבא בתרא טק, א) -
"ובן אין לו" - עיין עליו, "ואם אין לו בת" - עיין עליו, וכן כתיב, דהי' רשמי: והאי תנא מייח' לה מנהא - דהאב קודם לאחין, ותקעתי - משמע: ובעיבי מקרוב הו' שהוא קים,
בדי לוח לתו, והעברת מן האב כדי לתת לבת, במקום אחין - שאין למות בן ובת, אלא אחין, ובספרי מסיים לה הכי: ומנין שהוא יורש - אמרת קל וחומר בו, אימא - דהאי
ד"העברתי" אחין קדומין קמן קאי, וקאמה: והעברת מן האחין לתת לבת, הא אין בת - אחין יורשין אותו, ואבתי אב מנצל דרית מקמי אתא ואי משום דייקונין: ואי תאמר מעביד
נחלה מן האב ואפילו במקום בת - דך דיקא לאו מ"העברת" שמענין לה, דאדרבה מ"העברת" איכא למדק: אתה מעביר נחלה מן האב במקום הבת, אם בן - דלגלויי אתא
האי "והעברתי", דאחין ירתי במקום שאין בת - לא ליכתוב "והעברתי", דממלא שמענין לה מכתוב: "ואם אין לו בת ותנתם את נחלתו לאביו", דהא לאתי תנא קריא כסדרן כתיב,
דדא לא רמיש "שאר"י לאב, דנימא כסדרן כתיב.

ואי

דדא לא רמיש "שאר"י לאב, דנימא כסדרן כתיב.

1 ואימא במקום בת אחת מעביר נחלה מן הארץ ואי אתר כו' - כלומר, השתא דמשמע
2 לך מ'יהוה' אתא לקבוע מקום לאב - אדרגונו כך שאפילו לבת יקודם.
3 והוא דרין הדין מצי למימר דבמקום בת אתה מעביר נחלה מן הארץ, אבל אי אתה מעביר
4 מן הארץ במקום אב, ונומא שאר יקודם לאב. אלא לפי משמעות הברייא. דהא דשבח יתר
5 מכולם, נסיב, לא לבתוב הרמנא

6 'יהוה' - כלומר, לא תוכל לדרוש: במקום
7 בת אתה מעביר נחלה מן הארץ - דקאן זו
8 העברה, שבת קרוב הוה יתרמא, לפי שהיא
9 יוצאת ריכו. ולענין יבום לא הוה ליה למכתב
10 אלא על כרחי יש לדרוש: במקום בת אתה מעביר
11 נחלה כו'. אלא קשה קצת: דהשתא משמע דתר
12 שייך העברה מאחין לבת, דפשיטא דקרובה יתר
13 מאחין, אבל מן האב ובת נחלה ליה דשייך
14 העברה. ובכולהו משמעין מספקא ל' אי אב קרוב
15 טפי מאח וא לא ולרבינו משמעון בן אברם ריאה
16 לפשיט: אם כן לא ליכתוב הרמנא 'יהוה',
17 כלומר, אי אלא אתי למדרש אלא דבמקום בת (אי)
18 אתה מעביר נחלה מן הארץ ולא מן האב - אם
19 כן לא הוה ליה למכתב 'יהוה' אלא
20 'ונחמ', והוה דיענין דבת אינה יורשת משום
21 אב, והוה דרשנין מתורא דרונתם את נחלתו
22 לבתר - ודקאן מן הארץ אתה מעביר נחלה
23 במקום בת, ולא מן האב. דהא לנפח לא
24 איצטריך, שהרי מובל בת יורשת נחלה' שמעינן
25 דבת יורשה היא, ומנמלא דיענין שהיא קדמת
26 לאח, שהרי היא קרובה יותר, שהיא מקמה שם,
27 ואת אינה מקמה שם אלא מריך לייבם. ואי להדיקם
28 בן לבת - הא מ'יהוה'נחלה אתם לבניכם' נפקא
29 לן לקמן. ומרוביט 'יהוה' אתה למימר
30 דבמקום בת אתה מעביר נחלה מן האב.
31 אלא

22 דקאמר מיכה: "עתה דיעתי כי יטיב ה' לי כי הוה לי תלוי לכתו'?" - אינן דאיתרמי
23 ליה נקרא דשמייה לוי. וכי לוי שמו? והלא יהונתן שמו, שאמר: 'יהונתן בן גרשם בן
24 מנשה הוא ובניו הוה כהנים לשבט דהני' אמר ליה: וליטעמיך, וכי בן מנשה הוא? והלא
25 בן מנשה הוא, דכתיב: "בני משה גרשום ואליעזר" אלא, מתוך ששעשה מעשה מנשה -
26 תלואו הכתוב בפנישה; הקא נמי, מתוך ששעשה מעשה מנשה דאתי מיהודה - תלואו הכתוב
27 ביהודה. אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: מנאן שתילין את תקלקלהו במקולקל. רבי
28 יוסי בר תינא אמר, מהקא: "ונם הוא טוב תאר מאד ואתו ילדה אחרי אבשלום", והלא
29 אדניהו בן חגית ואבשלום בן מכבה אלא, מתוך ששעשה מעשה מנשה דמירב במלכות -
30 תלואו הכתוב באבשלום; הקא נמי, מתוך ששעשה מעשה מנשה - תלואו הכתוב בפנישה.
31 אמר רבי אלעזר: יעולם ידבק אדם פטובים, שהרי משעשה ששעשה את תירו - יקא ממנו
32 'יהונתן' אהין ששעשה בן עמרב - יקא ממנו פתום. ופתום לאו מיתרו אחי? והא כתיב:
33 'ואליעזר בן אהרן לקח לו פגנות ופוטאלו לו לאשה', מאי לאו דאתי מיתרו? שפיתום עגלים
34 לעבודה זרה? - לא, דאתי מיסוף ששעשה בציצו. - והלא שקבטים מכיזים אותו ואומרים:
35 דאיתם בן פוטי זה, בן שפיתום אבי אמו עגלים לעבודה זרה, יהרוג נשוי שבט מישאל?

משה גרשום ואליעזר. - אלא מתוך שעשה מעשה מנשה - בן חזקיה מלך יהודה, שעבר עבודה זרה - תלואו הכתוב במנשה. הכא נמי, לעולם משבט לוי הוא כדקאמר, והוא דקיי
ל'יה' 'ממשפת יהודה' - לאו משום דאתי מיהודה, לא אביו ולא אמו, אלא מתוך שעשה מעשה מנשה בן חזקיה כו'. ככאן - מדקיי ליה בן משה וממשפת יהודה, תקלקלהו
דברך פרשתא מיירי שנעשה כהן לעבודה זרה. במקולקל - מנשה. ילדה אחרי אבשלום - משמע שמאם אתה היה. והלא אריה - היה בן חגית. יצא פטני יחונתן - בן בנו של
משה. פתום - בן בנו של אהרן, ופתוהו; פתום והלא מיתרו אחי - מבת יתרו, אלמא קרוב היה ליתרו רוח מיהונתן בן גרשום, אבל הוה חסדי היה. ואין ללמוד מכאן שדבק
אדם בטובים; שהרי אלעזר אב פתם לקח בן יתרו רצא מיתרו פתום, ואם אחיו דבק בטובים - לא יעורר בו לא דבק בטובים מאי לאו - מנשה יתרו כו'. כלומר: בן יתרו משע, את
מנחתו. מנחתו יוסף - כלומר, משע יוסף - משעם - מתייר ונלחם נגד יתרו. כדאמרין לקמן בפיסקא (קטו) ב' חזן מוקא אחוה שדיה מטפטס כבודו. ופריכתי: והלא שפיתום בניין
אחיו כו' - כסתנדין כפיך יאלו חן הגרפתי; והחילו שפיתום מבין אותו כו'. שפיתום - כדכתיב 'כרוך און' (בראשית מא) - כומר.

1 ואי אתה מעביר נחלה מן האב אפילו במקום בת - הך לאו דקאמ מקרא משמעטא מידי,
2 אלא דבני קאמר. מהאי קרא לא תילף דבת קודמת לאב, דלא מיירי קרא אבא אלא
3 באדון. אלא לעולם אימא לך דאב קודם לבת, דהוא קרוב טפי. שאריו זו אשתו -
4 כדכתיב 'זהו לכשר אתו' (בראשית ב) וכתוב גמי 'שאר אשתו וענתה לא ינער'
5 (שמות כא). יורש אתה יהוה - דקסבר, דרעין

6 ומסיפון דרשינן, וקרי חבי: יונתם את נחלה
7 שאריו. לא דבני מפרשינן לה לקמן בפיסקא, וליף
8 לה מ'יורש אותה' לשון נקבה. האי ותקבירם
9 מאי עבדי ליה - לבתוב 'ונחמ' משבט לשבט
10 - נחלה שבת ראובן לשבט שמעון. הואיל ובנה
11 ונעלה יורשין איתה - כגון סרח בת אשר
12 שנשואה לתוך בן ראובן, ומת אשר בלא כתיב
13 זכרה, וירשתו סרח בתו. ומרת ורשתה בנה
14 ונחלה שבת שום משבט ראובן - מנצא שהוכחא
15 נחלה שבת אלא לשבט ראובן, ואשמעינן אר
16 שהעביל לא מן הכן יורש את אשתו אלא אמת.
17 ואיכא דרייש לקמן יורשת הבן את אמו מקרא
18 אורינא, ורבי דריש לה מהכא. אימא שאריו זו
19 האם - ונילף מכאן דבין אבין בין אמו יורשין
20 אותו. במשפחתו - היינו הקרובים לו מעד
21 אביו. ויהי נער וגו' - בספר שופטים כתיב,
22 בפרשת ספלו ליש מיכה. ואת מתנא גמרא:
23 ממשפחת יודנה אלמא מיהודה קאתי. וכתיב
24 'יהוא לוי' אלמא מלוי קאתי. קשין אחרדי.
25 אלא לאו דאבה מלוי - להכי קרי ליה 'לוי',
26 שהלויים למטה אבותם קראים לוי. והאי
27 דקאמר 'ממשפחת יהודה' - על שם שאמו
28 משבט יהודה. ופשיני: לא נברא דשמייה לוי -
29 האי דכתיב 'יהוא לוי' - כלומר, כך שמו. ולא
30 משבט לוי הוא, אלמא משבט יהודה, כדכתיב
31 'ממשפחת יהודה', דהשתא מיהודה קאתי
32 משפחה. היינו דקאמר מיכה כו' - בתמידי.
33 שהיה מתנאה בעצמו על שגרקה לו איש לוי
34 כלומר לעבודה זרה, ואי משבט יהודה הוא -
35 ממה היה משתבח לעצמו? אלא דהאי משום
36 דמשבט לוי הוא, אלא ביה הקדוש ברוך הוא
37 לשרתו. ולעולם אבהו מלוי ואימיה מיהודה,
38 והוא קשין לרובמה. ופשיני: דהיינו ליה
39 בניא שמייה לוי - בכך היה משתבח. כאלו
40 היה משבט לוי. ולעולם לוי הוא, אלא
41 משבט יהודה. והלא יתום שמו - בעל כרחך
42 האי דקרי ליה לוי - היינו דמשבט לוי הוי, וקיי
43 ליה 'משפחת יהודה', אלמא משפחת האם
44 קרייה משפחתו. בן מנשה - הרנין תלוייה. לפי
45 שהיא יתירה. דבן משה הוא. 'יהונתן בן גרשם'
46 כו' בהדיא פרישתא כתיב, שגולו שבת הדין
47 ספלו ליש מיכה. תלוי חלוי היה עמוה לודית לזם
48 לכהן. ומשני ובי בן משה יהוא ואלה לא משע
49 הוא - דלכך הרנין תלוייה. וגם מדקיי ליה לוי,
50 שהיה משבט לוי, וכדכתיב דבריי הדימים 'ובני
51 אלו

משה גרשום ואליעזר. - אלא מתוך שעשה מעשה מנשה - בן חזקיה מלך יהודה, שעבר עבודה זרה - תלואו הכתוב במנשה. הכא נמי, לעולם משבט לוי הוא כדקאמר, והוא דקיי
ל'יה' 'ממשפת יהודה' - לאו משום דאתי מיהודה, לא אביו ולא אמו, אלא מתוך שעשה מעשה מנשה בן חזקיה כו'. ככאן - מדקיי ליה בן משה וממשפת יהודה, תקלקלהו
דברך פרשתא מיירי שנעשה כהן לעבודה זרה. במקולקל - מנשה. ילדה אחרי אבשלום - משמע שמאם אתה היה. והלא אריה - היה בן חגית. יצא פטני יחונתן - בן בנו של
משה. פתום - בן בנו של אהרן, ופתוהו; פתום והלא מיתרו אחי - מבת יתרו, אלמא קרוב היה ליתרו רוח מיהונתן בן גרשום, אבל הוה חסדי היה. ואין ללמוד מכאן שדבק
אדם בטובים; שהרי אלעזר אב פתם לקח בן יתרו רצא מיתרו פתום, ואם אחיו דבק בטובים - לא יעורר בו לא דבק בטובים מאי לאו - מנשה יתרו כו'. כלומר: בן יתרו משע, את
מנחתו. מנחתו יוסף - כלומר, משע יוסף - משעם - מתייר ונלחם נגד יתרו. כדאמרין לקמן בפיסקא (קטו) ב' חזן מוקא אחוה שדיה מטפטס כבודו. ופריכתי: והלא שפיתום בניין
אחיו כו' - כסתנדין כפיך יאלו חן הגרפתי; והחילו שפיתום מבין אותו כו'. שפיתום - כדכתיב 'כרוך און' (בראשית מא) - כומר.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57

צבור. רבי יוחנן אמר: קמרת. אמר רבי הושעיה: תפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קמרת, ודרבי יוסי בן חנינה בשמואל, דאמר רבי חונה בשם שמואל: מכתשת עשו אותה כלי שרת לקדש. אמר רבי יוסה בי רבי בון: אמרה רבי חונה קומי רבי יוסה: דבר שקדש בכלי נפדה. אמר ליה: ולאו שמואל הוא? ושמואל אמר: קל הוא במוותר. דאיתפלגון: הותרו תמידין. שמואל אמר: נפדין בתמיזין. רבי יוחנן אמר: נפדין בפסולי המקדשין. הותרו שעירים, על דעתיה דשמואל.

[דף כ"ה ע"א]

אם עולה נפדית, לא כל שכן מטאת? על דעתיה דרבי יוחנן: רבי זעירא אמר: ירעו. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: מקצים בה את המזבת. וקשיא יש מטאת קרבה עולה? אמר רבי יוסה: שניא היא שאין קרבנות צבור נקבעין אלא בשחיטה. אמר רבי חנינה בן תרדיון: תניי בית דין הוא על המותרות שינקבו עולות. מלא קמצו, יכול מלא קמצו מכורין, תלמוד לומר "בקמצו" אי בקמצו יכול קמין בראשי אצבעותיו? תלמוד לומר: "מלא קמצו", הא ביצד? חופה את פס ידו במחבת ובמחשת ומחק באצבעו מלמעלה למטה. תמן את אמר "מלא קמצו" בקמצו, והכא את אמר "מלא קמצו"? רבי יעקב בר אחא רבי סימון בשם רבי הושע בן לוי? מה להלן קמין החסר פסול, והכא קמין החסר פסול.

[דף כ"ה ע"ב]

הפנים מהו שיעשה בכלי שרת לקדש? אחר מהו שיהפון ויתן לתוף הפניו? מהו שיעשה מדה להפניו? בכל הפנים משערין או אין משערין אלא בהפניו? רבי הושע בן לוי שאל: הפן ומת, אחר מהו שיקנם בהפניו. אין תימר הפנים עשו אותן בכלי שרת לקדש, הדיא אמרה הפן ומת אין אחר נכנס בהפניו, אין אחר חופן ונתן לתוף הפניו. ועושיין מדה להפניו ואין מעשרין בכל הפנים. אין תימר הפנים לא עשו אותן בכלי שרת לקדש, הדיא אמרה: הפן ומת אהד נכנס בהפניו אחר, חופן ונתן לתוף הפניו ואין עושיין מדה להפניו, ומשערין בכל הפנים הגדול לפי גדלו, אפילו כגון קמחית שהיתה ידו מתוקת בארבעת קבין, והקטן לפני קומנו, אפילו כגון גמלא שלא היתה ידו מתוקת אלא בשני זיתים, הלוד בור מהו? חזקה אמר: הלוד בור – כשר. רבי ינאי אמר: הלוד בור פסול.

מתניתא פליגא על רבי ינאי, קבל בימינו ונתן בשמואלו יחזיר לימינו,

[דף כ"ו ע"א]

ושמואל לא בור היא? תפתר שהיתה שמואלו כלפי לפנים. אמר רבי בא: ואפילו תימר כלפי לחוץ – שניא היא הלוד בור, ושניא היא מאליו. אמר רבי זעירא: פשיטת יד לא עשו אותה בהלוד. מתניתא לה

פליגא על רבי ינאי: נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו – פשר. אמר רבי ביבי: תפטר שהיה מתגלגל כלפי לפנים. אמר רבי בא: ואפילו תימר כלפי לחוי, שנייא היא הלוי בנר שנייא שהיא הלוי מאליו. אמר רבי זעירה: פשיטת יד עשו אותה כהלוי. מתניתא פליגא על רבי ינאי: נטל את המחתה מימינו ואת הכף בשמאלו, שנייא היא שאינו יכול לעשותו – יתלה אותו בזרוע, אינה דרך כבוד. ויחליף? סברין מימר אם החליף – פסול. ויחתי! אם החתי מימינו לשמאלו פשר, ואמר אופ תמן ויחתי! תמן, אם החתי פסול אם החליף פסול, ברם הכא אם החתי פשר אם החליף פסול, הכל מודין שאם הכניסן אחת אחת פשר, אלא שהוא עובר משום הכנסה יתרה. על איזה מהן הוא עובר? חכריא אמרי: על האחרונה. אמר ליה רבי יוסי: אומר לו הכנס ואת אמר הכין? אלא על הראשונה. תמן תנינן – השתתחה או ששאה כדי השתתחה, על אי זו מהן הוא עובר? חכריא אמרי: על הראשונה. אמר לו רבי יוסי: אומר לו צא ואת אמר הכין? אלא על האחרונה. וביניהן אמה – אמר רבי הילא: זכר לדבר, כהיא דתנינן תמן: אמה טרקסין עשרים אמה לבית קדש הקדשים.

[דף כ"ז ע"ב]

מהו אמה טרקסין? רבי יונה בוצריא אמר: טרקסין מה מבפנים מבהויז? אמר רבי יוסי: מן מה דכתיב (מלכים-א ג ז): "וארבעים באמה היתה הבית הוא ההיכל לפני", הדיא אמרה: מבפנים. אמר ליה רבי מנא: והכתיב "ועש את בית קדש הקדשים עשרים אמה" הוי מבהויז. מאי טעמא דרבנן? "והבדילה הפרכת לכם" וגומר. מה עבד לה רבי יוסי? בין קדש הקדשים שלמעלן לקדש קדשים שלמטן. ולית לרבנן מן אית לן כהיא דתנינן – וראשי פסיפסין מבדיל בעליה בין קדש לבין קדש הקדשים.

הלכה ב' מתניתין – החיצונה היתה פרופה מן הדרום, והפנימית מן הצפון. מהלך ביניהן, עד שמוגיע לצפון. הגיע לצפון, הופך פניו לדרום, מהלך לשמאלו עם הפרכת עד שהוא מגיע לארון, הגיע לארון. נותן את המחתה בין שני הפדים. צבר את הקמרת על גבי גחלים, ונתמלא כל הבית בלוי עשן. יצא וקא לו בדרך בית בניסתו ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון, ולא היה מאריך בתפלתו, שלא להכעית את ישראל.

גמרא – תני, מן המנורה ולדרום הנה נכנס; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: מן השלחן ולצפון הנה נכנס. אית תניי תני: ממוזבח הזהב ולמנורה הנה נכנס, מהלך ביניהן עד שהוא מגיע לצפון, דוחק הנה באצילי ידיו כדי שלא ישרפו הפרכת, הגיע לצפון והפך פניו לדרום חוזר הנה לאחוריו, כדי שלא יהא נראה כמפסיע בין הפדים. כיצד הוא

[דף כ"ז ע"א]

עושה? אמר רבי חנינה: מניח את חפץ בארץ וזרקוה באויר וקולמה בפותה. שמואל אמר: בודדה בגלוי. אמר רבי יוחנן: מערה מתוך חפץ והיא מתפזרת ועולה, ואחר כך היא פוסה ויורדת. יצא וביא לו בדרך בניסותו, פרבי יוסה. פרם פרבי מאיר: אפלו בעי לא יכיל! למה? שלא יתן אהוריו לקדש. בתיב (דברי הימים-ב א, יג): "ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון ירושלים", מה נן קמיין? אם מירושלם היה בא, נימר מירושלם לבמה! אם מבמה היה בא, נימר מבמה לירושלם היה בא! אמר רבי שמואל בר אבדומא: לבמה היה בא שלא לתן אהוריו לקדש. ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון - וכך היתה תפלתו של כהן גדול ביום הכפורים בצאתו בשלום מן הקדש: יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שלא תצא עלינו גלות לא ביום הזה ולא בשנה הזאת, תהא גלותינו למקום של תורה. יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שלא יצא עלינו חסרון לא ביום הזה ולא בשנה הזאת, ואם יצא עלינו חסרון ביום הזה או בשנה הזאת יהא חסרוננו בחסרון של מצות, יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתהא השנה הזאת שנת זול שנת שבוע שנת מושא ומתן שנת גשומה ושחונה ומלולה, ושלא יצמרכו עמך ישראל אלו לאלו. ואל תפנה לתפלת יוצאי דרכים. רבנן דקסרין אומרין: ועל עמך ישראל שלא יגבחו שררה זו על גב זו, ועל אנשי השרון היה אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שלא יעשו בתיהן קבריהן. ולא היה מאריך שלא להכעית את ישראל, מעשה באחד שהאריך וגמרו להכנסם אחריו. אמרו, שמעון הצדיק היה. אמרו לו: למה הארכתה? אמר להן: מתפלל הייתי על מקדש אלהיכם שלא יחרב. אמרו לו: אף על פי בן לא היית צריך להאריך. ארבעים שנה שמש שמעון הצדיק את ישראל בכהונה גדולה, ובשנה האחרונה אמר להן: בשנה הזאת אני מת. אמרו: לא, מאיכן אתה יודע? אמר להן: כל שנה ושנה שהייתי נכנס לבית קדש הקדשים, היה זמן אחד לבוש לבנים ועטוף לבנים, נכנס עמי ויוצא עמי, ובשנה הזו נכנס עמי ולא יצא עמי בעון קומי רבי אבהו: והא בתיב "וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש עד צאתו", אפלו אותן שכתוב בהן "ודמות פניהם פני אדם לא יהיו באהל מועד!" אמר לון: מה אמר לי דהנה בר נש? אני אומר הקדוש ברוך הוא היה!

הלכה ג' מתניתין - משנטל הארון, אכן היתה שם מימות נביאים ראשונים, ושתייה היתה נקראת, גבוהה מן הארץ שלש אצבעות, ועליה היה נותן:

גמרא - תני, עד שלא נטל הארון היה נכנס ויוצא לאורו של ארון, משנטל הארון היה מנשש ונכנס מנשש ויוצא. אמר רבי יוחנן: למה נקרא שמה אכן שתייה? שממנה השתת העולם. תני רבי היה:

ולמה נקרא אבן שתייה? שממנה השתת העולם. כתיב (תהלים נ, א-ב): "מזמור לאסוף אל אלהים
ה' דבר ונקרא ארץ וגו' מציון מכלל יפי אלהים הופיע", ואומר (ישעיה כח, טז): "לכן הנני יסד בציון
אבן וגו'":

[דף כ"ז ע"ב]

הלכה ד' מתניתין – נטל את הדם מפיו שהיה ממרס בו, נכנס למקום שנכנס, ועמד במקום שעמד,
והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף.
וכך היה מונה, אחת ואחת, אחת ושמים, אחת ושלש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת וישש,
אחת ושבע. ויצא והניחו על פן הזקב שבהיכל, הכיאו לו את השעיר, שחמו וקבל בפזוק את דמו.
נכנס למקום שנכנס, ועמד במקום שעמד, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון
להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת ואחת, אחת ושמים, אחת
ושלש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת וישש, אחת ושבע. ויצא והניחו על פן השני שהיה בהיכל. רבי
יהודה אומר, לא היה שם אלא כן אחד בלבד. נטל דם הפר והניח דם השעיר, והזה ממנו על הפרכת
שפנגד הארון מבחוץ, אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא
כמצליף. וכך היה מונה, אחת ואחת, אחת ושמים, אחת ושלש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת
וישש, אחת ושבע. נטל דם השעיר והניח דם הפר, והזה ממנו על הפרכת שפנגד הארון מבחוץ, אחת
למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה,
אחת, אחת ואחת, אחת ושמים, אחת ושלש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת וישש, אחת ושבע. ערה
דם הפר לתוך דם השעיר, ונתן את המלא בריקן, ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו זה מזבח
הזקב.

גמרא – מהו כמצליף? רבי שמואל בר חנניה בשם רבי לעזר: כמטוורד. אמר רבי יוחנן: כדי שלא
יטעה. אמר רבי זעירא: כדי שיגמר היוזתיו מתוך שבע. והא קתני שבע ואחת! אמר רבי בון: כתיב:
"על פני הכפרת שבע", מה תלמוד לומר "ויזה"? כדי שתהא הוזה ראשונה נמנית עמה. כתיב: "והזה
אתו על הכפרת", יכול על גגה? תלמוד לומר: "ולפני הכפרת", יכול על מצחה? תלמוד לומר "על
ולפני". רבי זעירא אמר: צריך שיהא נוגע. רבי שמואל בר רב יצחק אמר: אינו צריך שיהא נוגע.
אמר רבי בון בר חיה: טעמא דרבי שמואל בר רב יצחק: "והזה אתו על הכפרת ולפני הכפרת", מה
כפרת שנאמר להלן על מצחה לא על גגה, ואינו צריך שיהא נוגע, אף כפרת שנאמר כאן – על
מצחה לא על גגה ואינו צריך שיהא נוגע. אמר רבי יוסה: מיסבור סבר רבי בון בר חיה: הוזה שיער

של מעלה למדות מהיות פר שלמעלו, ואינה בו, אלא היות שיעיר שלמעלו למדות מהיות פר שלמטון. "והנה אותו לפני הכפרת" – מלמד שהוא נותן אחת למעלו, ולפני

[דף כ"ח ע"א]

הכפרת איני יודע פמה הרי אני דן, נאמר מתן דמים בפר למטון ונאמר מתן דמים בשעיר למטון, מה מתן דמים אמורין בפר למטון שבע אף מתן דמים אמורין בשעיר למטון שבע, או לכה לה לדרה הוא נאמרו דמים למעלו ונאמרו דמים למטון מה דמים אמורין בו למעלו אחת אף דמים אמורין בו למטון אחת. נראה למי דומה דנין שלמטון משלמטון ואין דנין שלמטון משלמעלו או לכה לה לדרה הוא דנין דם השעיר מדם השעיר ואין דנין דם השעיר מדם הפר תלמוד לומר (ויקרא מז, טו): "ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר"; מה דם הפר למטון שבע אף דם השעיר למטון שבע ואיני יודע פמה לתן מדם הפר למעלו נאמר מתן דמים בשעיר למעלו ונאמר מתן דמים בפר למעלו מה דמים האמורין בשעיר למעלו אחת אף מתן דמים האמורין בפר למעלו אחת או לכה לה לדרה הוא נאמרו דמים למטון ונאמרו דמים למעלו מה דמים אמורין בו למטון שבע אף דמים אמורין בו למעלו שבע נאמרה למי דומה דנין שלמעלו משלמעלו ואין דנין שלמעלו משלמטון או לכה לה לדרה הוא דנין דם הפר מדם הפר ואין דנין דם הפר מדם השעיר תלמוד לומר ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר שיהו כל מעשיו שווין מה דם הפר למטון שבע אף דם השעיר למטון שבע מה דם השעיר למעלו אחת אף דם הפר למעלו אחת הקדש צריך לכוז כנגד הקדש אמר רבי נחמיה לפני שמצאנו בפר הקא על כל המוצות שהוא עומד חוץ למוזבה ומזה על הפרכת בשעה שהוא מזה יכול אף זה בן תלמוד לומר אשר לפני ה'. ואיכן היה לפניו מן המזבה או אינו מדבר אלא על מוזבה החיצון תלמוד לומר אשר לפני ה' הא אינו מדבר אלא על מוזבה הפנימי הכל מודין בפר משיח ועדה שאינו צריך שיהא נוגע מה פליגין בפר ושעיר של יום הכפורים אית תניי תני צריך שיהא נוגע אית תניי תני אין צריך שיהא נוגע אמר רבי לעזר בי ר' יוסי אני ראיתיה ברומי מלאה טפין של דם אמרתי אלו מן הדמים שהיו מזין עליה ביום הכפורים. הדיא אמרה צריך שיהא נוגע ואפילו תימר אין צריך שיהא נוגע ואם נגע נגע. נתן מקלי קדש לתוך פלי חול פסל הא מקלי קדש לתוך פלי קדש לא פסל אמר רבי חגי קומי ר' יוסה מתניתא אמרה בן עירא

[דף כ"ח ע"ב]

דם הפר לתוך דם השעיר מה את שמע מינה אמר רבי מנא נומא מדם הפר שהוא מלא לתוך דם השעיר שהוא ריקם אמר רבי יוסה בי רבי בון עירא דם הפר לתוך דם השעיר מלא מיפן והילך חזר

ובוללן לתוך גלי אחר כדי שיבללו כל צורכן מנין שהוא זקוק להערות תלמוד לומר ונתן מדים הפך ומדים השעיר בזמן שהן מערבין וכול מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו תלמוד לומר וכפר אחרן על קרנתיו אחת בשנה אחת בשנה הוא מכפר ואינו מכפר שנים בשנה או נימר דם הפך אחת בשנה לא שנים בשנה תני ר' ישמעאל מדים הטאות הכפרים אחת בשנה וכפר עליו דהרתיכם אחת בשנה הוא מכפר ואינו מכפר שנים בשנה. הכל מודין בשבע הזאות שלמטון שהוא צריך להערות דכתיב שבע ולא ארבע עשרה. קבל מדים הפך בג' פוסות ומדים השעיר בג' פוסות לתן מאחד על הפדין מאחד על הפרכת מאחד על מזבח הזהב אי זה מהן זקוק להערות ויש אדם מחשב הצי כפרה אלא כיני קבל מדים הפך בשלש פוסות ומדים השעיר בשלש פוסות לתן מאחד על הפדים ומאחד על הפרכת ומאחד על מזבח הזהב אי זה מהן זקוק להערות תפלוגתא ד"ר ודרבי הילא דאיתפלגון הגריל ג' זוגות לתן מאחד על הפדים מאחד על הפרוכת מאחד על מזבח הזהב אי זה מהן משתלח רבי ועירה אמר לכפר עליו את שהוא מכפר בו חברו משתלח את שאינו מכפר אין חברו משתלח רבי הילא אמר לכפר עליו את שהוא גומר בו כל הכפרה חברו משתלח את שאינו גומר בו כל הכפרה אין חברו משתלח על דעתיה דרבי ועירה שלשתן משתלחין על דעתיה דרבי הילא אינו משתלח אלא אחרון בלבד והכא על דעתיה דרבי ועירה שלשתן הוא זקוק להערות על דעתיה דרבי הילא אינו זקוק להערות אלא ותו שהנה ממנו קבל דם הפך בשלש פוסות ומדים השעיר בשלש פוסות לתן מאחד על הפדין ומאחד על הפרכת ומאחד על מזבח הזהב.

[דף כ"ט ע"א]

איזה מהן ישפף על היסוד? תפלוגתא דרבי ודרבי אלעזר בי רבי שמעון דאיתפלגון הטאות שקבל דמה בארבע פוסות נתן מזה אחד ומזה אחד ומנין שבלם נשפכין על היסוד תלמוד לומר ואת דמו ישפף וכול אפלו לא נתן מאחד מהן מתן ארבע יהו בלם נשפכין תלמוד לומר ואת כל דמה ישפף הא כיצד הוא נשפף על היסוד והן נשפכין לאמה דברי ר' רבי אלעזר בי רבי שמעון מנין אפלו לא נתן מאחד מהן אלא מתן ד' יהו בלם נשפכין על היסוד תלמוד לומר ואת דמו ישפף על דעתיה דרבי אלעזר בי רבי שמעון אפלו לא נתן מאחד מהן אלא מתן ד' יהו בלם נשפכין על היסוד תלמוד לומר ואת דמו ישפף על היסוד על היסוד לומר ואת דמו ישפף על דעתיה דרבי אלעזר בי רבי שמעון פולקן נשפכין על היסוד על דעתיה דרבי אינו לך נשפף על היסוד אלא אותו שהנה ממנו חבריא אמרי נתפגל זה ונתפגל זה אכדו אמוריו של זה מזוין על אמוריו של זה הכל מודין בפר משיח ועדה עד שיהא שם מתנה אחת משל שניהן חבריא אמרי: אמוריו כשריו שנתערבו בפסולין עד שיהא מתנה אחת משל כשריו מה פליגין בדם שני הטאות שנתערבו רבי אומר ואמר אני רואין את הדם אם יש בו כדי מתנה אחת מזה וכדי

מתנה אחת מזה בשר ואם לא פסול וחקמים אומרים אפילו אין בו אלא מתנה אחת משל שניהן בשר. על דעתיה דרבי יש שעור למתנות על דעתיה דרבנן אין שעור למתנות הדא אמרה נתפגל זה נתפגל זה אבדו אמוריו של זה מוזין על אמוריו של זה:

הלכה ה' מתניתין – התחיל מחטא ויורד. מהיכן הוא מתחיל? מקרן מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית, דרומית מזרחית. מקום שהוא מתחיל בחטאת על מזבח החיצון – משם היה גומר על מזבח הפנימי. רבי אליעזר אומר: במקומו היה עומד ומחטא. ועל בלן היה נותן מלמטה למעלה, הויז מוז שהיתה לפניו, שעליה היה נותן מלמעלה למטה.

גמרא – ויתחיל בקרן מזרחית דרומית אמר ר' הילא ימנית אין זו ימנית ויתחיל מקרן צפונית מערבית אמר רבי אלעזר ויצא אל המזבח

[דף כ"ט ע"ב]

ויתחיל מקרן מערבית דרומית שלא יתן אהוריו לקדש ואין סופו לתן אהוריו לקדש חוזר היה לאהוריו ויעמד בדרום ויתחיל מקרן מזרחית צפונית ביי דאמר ר' הילא ימנית אין זו ימנית תני רבי אליעזר אומר במקומו היה עומד ומחטא ועל בלן הוא נותן מלמעלה למטה הויז מוז שהיה לוכסן שהיה נותן מלמטה למעלה. ר' אבהו בשם רבי יוחנן שניהן מקרא אחד דורשין סביב רבניו אמרי סביב לחלוד ורבי ליעזר אומר סביב לקרנות שני כהנים פרחו כפולמוסיות אחד אומר עומד הייתי ומחטא ואחד אומר מהלך הייתי ומחטא. אמר רבי יודן: הדא אמרה מאן דעבד הכין לא חשש ומאן דעבד הכין לא חשש:

הלכה ו' מתניתין – הזה על מהרו של מזבח שבע פעמים, ושירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון, ושל מזבח החיצון היה שופך על יסוד דרומי. אלו ואלו מתערבין באמה, ויוצאין לנחל קדרוז, ונמפרין לגננין לזבל, ומועלין בו.

גמרא – והזה עליו לא על אפריו עליו לא על גחליו אית תני תני צד צפוני אית תני צד דרומי מאן דאמר צד צפוני ר' ליעזר ומאן דאמר צד דרומי רבנן אמר רבי יוסה זה סימן כל הנטל מבהוין להנתן בפנים

[דף ל' ע"א]

ניטל מן הסמוך לפנים וכל היצא מכפנים להינתן בחוץ ניתן מן הסמוך לפנים רבי ירמיה בשם רבי פדת גחלים שבכל יום וגר הפוערי למידין מגחלים של יום הכפורים ושני בויכי לבונה למידין משירי דמים ואת כל דם הפר ישפך לרבות פר דם יום הכיפורים לשפיכה ולמה לא אמר ושעיר אמר רבי מנא בלא כף אינו זקוק להערות אשפחת אמר "ואת כל דם הפר ישפך" – לרבות דם פר יום הכיפורים ושעיר לשפיכה "וכלה מכפר את הקדש", אית תניי תני אם פילה ביפר ואית תניי תני אם ביפר פילה רבי אבהו בשם ר' יוחנן מחלוקת ביניהון מאן דאמר אם ביפר פילה השיריים מערבין מאן דאמר אם בלה ביפר אין השיריים מערבין רבי יהושע בן לוי אמר משמעות ביניהון מן השיריים אין השיריים מערבין ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי אין השיריים מערבין מאי דדון מאן דאמר אם בלה ביפר עושה אותן ארבע מתנות מאן דאמר אם ביפר בלה אינו עושה אותן אלא מתנה אחת תני אמר רבי ישמעאל מה אם שירי הטאת שאינן מכפרין נתנין על היסוד תחילת עולה שהיא מכפרת אינו דין שתינתן על היסוד אמר לו רבי עקיבא לא אם אמרת בשירי הטאת שאינן מכפרין ואינן ראויין לכפר נתנין על היסוד תחילת עולה שהיא מכפרת וראויה לכפר אינו דין שתינתן על

[דף ל' ע"ב]

היסוד מאן דאמר אין מכפרין אין מכפרין בשאר ימות השנה הא ביום הכיפורים מכפרין מאן דאמר אינן מכפרין ואינן ראויים לכפר אין מכפרין לא בראש השנה ולא ביום הכיפורים מה גן קיימין אם למצוה מצוה ליתן על היסוד אלא אם אינו ענין למצוה תניהו ענין לעיבוב אמר רבי שמי מתניתא אמרה שהשיריים מערבין דתנינו מה לתהנותים אם נתנו למעלן לא הורצו ש'אין מהן קרב למעלן תאמר בעליונים אם נתנו למפון הורצו ש'יש מהן קרב למפון הפנימיים ויכיהו ש'יש מהם קרב בחוץ ואם נתנו בחוץ לא הורצו מה לפנימיים אם נתנו בחוץ לא הורצו ש'אין מזבחה ממרקן תאמר בעליונים אם נתנו למפון הורצו ש'חרי הקרנות ממרקות אותן הואיל והקרנות ממרקות אותן אם נתנה למפון תהא בשירה תלמוד לומר אותה שיתן דמיה למעלן לא שיתן דמיה למפון מהו אין המזבחה הפנימי ממרקן אמר רבי יוסי בי רבי בון שאינו ממרקן לעשותן שיריים שעל ידי הפדיו ועל ידי הפרות הן נעשות שיריים אמר רבי יוסה מתניתין אמרה ש'אין השיריים מערבין דתנינו אם לא נתן לא עיבב רבי בורקיי בשם רבי יוחנן מתניתין אמרה שהשיריים מערבין דתנינו "וכפר את מקדש הקדש" זה לפניי לפנים "ואת אהל מועד" זה החיכל ואת המזבחה זה מזבחה תהוב וכפר אף על העזרות מה אית לה כפרה בעזרות לא השיריים ר' בון בר הניא בעי כמאן דמר השיריים מערבין

מקומן מערב נותנן בליקח שוחט עליהן בתהילה. חכרייא בעיית מחשב לתן ר' יודן בעי אבדו מה הן צריכה ליה בשתתחיל ליתן וחסרו אבל אם לא התחיל ליתן כל עמא מודיי משהוא משיר שהן

[דף ל"א ע"א]

שיריים תני מועלין היו בדרמים דברי רבי מאיר ורבי שמעון וחקמים אומרים אין מעילה בדרמים. ר' אבהו בשם ר' יוחנן כי 'הדם הוא בנפש וכפר' אין לה בו אלא כפרת נפש בלבד ר' הויה בשם ר' יוחנן כל אבלי ופרת אין לה בו אלא פרת נפש בלבד אמר רבי ועירה הקדיש דם בניהון מאן דאמר אין לה בו אלא כפרת נפש בלבד וזה הואיל ואין בו כפרה אין בו מעילה מאן דאמר אין לה בו אלא פרת נפש בלבד וזה הואיל ויש בו פרת יש בו מעילה אתא ר' בא ר' הויה בשם ר' יוחנן הקדיש דם וכדק תפית ביניהון ותנו ר' ועירה חדי בה סבר על דרבנן איתאמרת אמר ליה ומה בידך ועל דרבי שמעון איתאמרת ר' בא בריה דר' הויה בר בא כה משיבין חכמים לרבי שמעון אילו מוכרן שמוא אינו תופס דמיהן מה ביניהון ומה בין דמיהון ופליג על תהיא דאמר רבי לעזר יש מהן שאמרו לא נהנין ולא מועלין לפיכך אם מוכרן אינו תופש את דמיהון ויש מהן שאמרו לא נהנין ולא מועלין לפיכך אם מוכרן אינו תופש את דמיהון דישון המזבח הפנמי והמנורה לא נהנין ולא מועלין לפיכך אם מוכרן אינו תופש את דמיהון הדרמים לא נהנין ולא מועלין בהן לפיכך אם מוכרן תופש את דמיהון:

הלכה ז' מתניתין – כל מעשה יום הכפורים האמור על הסדר הקדים מעשה לחברו לא עשה כלום הקדים דם השעיר לדם הפר יחזיר ויזה מדם השעיר לאחר דם הפר אם עד שלא גמר את המתנות שמבפנים נשפך הדם וביא דם אחר ויחזיר ויזה בתהילה מבפנים וכן בהיכל וכן במזבח הזהב שכולן כפרה וכפרה בפני עצמן ר' אלעזר ור' שמעון אומר מקום שפסק משם הוא מתחיל:

[דף ל"א ע"ב]

גמרא – תני אמר רבי יהודה בטה דברים אמורים בעבודות הנעשות בפנים בכנדי לכן אבל בעבודות הנעשות בחוץ בכנדי זהב אם הקדים מעשה לחברו מה שעשה עשוי וחקמים אומרים אף הנעשות בחוץ בכנדי זהב אם הקדים מעשה לחברו לא עשה כלום ר' אבהו בשם ר' יוחנן שניהון מקרא אחד הן דורשין מדם הטאת הכפורים אחת רבנן אמרי עבודות שהיו נכנס פעם אחת בשנה רבי יהודה אומר מקום שהוא נכנס בו פעם אחת בשנה רבי הושעיה בשם ר' פס במתנות הכדים אבל במתנות הפרוכת שעיר מערב את הפר אמר רבי לעזר ונתן מדם הפר על בין הכדים ועל בין הפרוכת ואחר כך שחט את השעיר הנעשה בתהילה פשר. אמר רבי יוסה אילו נשפך מדם הפר

מִסְכַּת פְּרָה פָּרָק חֲמִישִׁי

א. המביא כלי חרס לחטאת - טובל ולן על הכבשן. לן עד שלא טבל; רבי מטמא. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: לן ואחר כך טבל, אם לא היה בחזקת המשתמר - טמא. לתרומה - פותח כבשן ונוטל. מצאו פתוח, או שנפתח אחד מהן - טמא. רבי שמעון אומר: מן הסדר השני. רבי יוסי אומר: מן הסדר השלישי. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: בית שמאי אומרים - מסדר השלישי. ובית הלל אומרים - מן הסדר השני. וזו משנה הראשונה. רבותינו אמרו: פותח ונוטל, ואינו נמנע. והחבר בא, אפלו לאחר שלשה ימים ונוטל. גלה חפאים ומצא אבק על גבי כלים - הרי זה נטל אחד מהן, כלן ברשות עם הארץ.

ב. מקום ששם משקעין את הנאות בטיט הלבן, וחבר עומד אף על שקועו. ועם הארץ עומד על העמוד שעומד עליו - אינו טמא אלא אותו עמוד בלבד. החבר עומד למעלה, ועם הארץ למטה - שולה ונותן לו. נאמן עם הארץ לומר: 'לא טמאתי'; מפני שהוא בחזקת המשתמר.

ג. מלא דלי לשתות וחשב עליו, עד שלא הגיע למים - יצרה וצריך לנגב. אם משהגיע למים חשב עליו - יצרה ואינו צריך לנגב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף אינו צריך לערות. שלשל דלי למלאות, ונפסק החבל מידו, אם עד שלא הגיע למים חשב עליו - יצרה וצריך לנגב. עודה במים וחשב עליו - מערה ואין צריך לנגב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף אינו צריך לערות.

ד. שפופרת שחחקה לחטאת, רבי אליעזר אומר: מטביל, ואין צריך לטמא. רבי יהושע אומר: יטמא ויטביל. כנס לתוכה מי חטאת ואפר חטאת, אם עד שלא יטבילנה - טמא. ורבי שמעון מטהר. ומעשה באחד שחתך שפופרת בבית

שערים, והיה רבי שמעון מטהר וחקמים מטמאין.

ה. הכל כשרין לקדש, חוץ מן החרש שוטה וקטן. רבי יהודה מכשיר בקטן. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר: חרש שוטה וקטן שקדשו, ואחרים רואין אותן קדושים - כשר. וטמטום - קדושו פסול, מפני שהוא ספק ערל, והערל פסול לקדש. אנדרוגינוס - קדושו כשר. ורבי יהודה פוסל, מפני שהוא ספק אשה. אשה פסולה לקדש.

ו. שולי כלי עץ, כלי עצם, וכלי זכוכית - אין מקדשין בהן. מגופה שהתקינה לכלי - כשרה לקדש בה. ביצת הנעמית - כשרה לקדש בה. החוקק אמת המים ועשה בה בית קבול, אף על פי שתלשוה המים ויחברוהו - אין ממלאין בה. ואין מקדשין בה, ואין מזין ממנה, ואינה צריכה צמיד פתיל, ואין פוסלת את המקוה. תלשה ויחברה, וחשב עליה אחר תלישתה - ממלאין בה, ומקדשין בה, ומזין הימנה, וצריכה צמיד פתיל, ופוסלת את המקוה.

ז. מעין היורד למכתשת ומבקש לקדש בה - מפסיק ומנגב, וחוזר וממשיך את המים ומקדש. שקת שנממיות סובכות אותה, אם היו מעורבות כשפופרת הנוד - קדוש אחד לכלן. ואם לאו - צריכה קדוש לכל אחד ואחד. רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר: עשה לה עטרה של טיט, כדי שילכו מים לשם, בין שננטלת עמה ובין שאין נטלת עמה - כשרה. השקת של טיט, אם נטלת עמה - כשרה. ואם לאו - פסולה.

ח. שתי אבנים שהקיפן זו לזו ועשאן שקת, וכן שתי ערבות, וכן השקת שגחלקה לשנים; אמר רבי יוסי: בזו הלכה קפצתי לפני רבי עקיבא, ואמרתי לפניו: שתיהן אינן מקדשות! שהמים שבפדק אינן אגורין ככלי. ואם נגע בספוג שהמים חוצה לו - פסולה. ואם לא נפל אלא לתוך מקדשין - נוטלן וסוחטן, והמים כשרין.

מסכת פרה פרק שישי

א. ההולך לקדש - הרי זה נוטל מפתח ופותח, וקודם וחופר, וסלם ומוליך ממקום למקום - כשר, מפני שהוא עוסק עם הקדוש. ואם משהוציא את האפר, הגיף את הדלת אחריו - פסול, מפני שעושה עמה מלאכה. קרסם עלי זית, אם בשביל שיכניס בשפופרת - כשר. אם בשביל שלא תחזיק אפר הרבה - פסול. זקפה בארץ או שנתנה לעומדין בצדו, אם יש שם שומרים - כשר. אם אין שם שומרים - פסול. נטל את האפר וראוהו שהוא מרבה, והחזירו - כשר. נתן את האפר, וראוהו שהוא מרבה - נוטל הימנו והולך ומקדש למקום אחר. נשכה הרוח את האפר ונתנו על גבי המים, מנגב ומקדש בו - כשר. נתנה לקדש; רבי מאיר ורבי שמעון אומרים: מנגב ומקדש. וחקמים אומרים: כל שנגע במים - אין מקדשין בו.

ב. זלף בידו וברגלו ובחרטין של שקת - פסול, מפני שלא נתמלא בכלי. אבל חבית שנשברה וזלפה בידו וברגלו, ובחרטין של שקת - כשר, מפני שנתמלא בכלי. נתן את האפר ואחר כך נתן את המים - פסול ורבי שמעון מכשיר. ומודה רבי שמעון, שאם נתן את המים ואחר כך נתן את האפר, וראוהו שהוא מרבה, והוסיף עליו מים אחרים - צריך קדוש שני, שאין מי חטאת עושין מי חטאת אלא עם מתן אפר.

ג. היה עומד ומקדש והרתיח, או שערף, או שדחאו חברו, או שדחתו הרוח, וכא אחר וקדש - הרי זה פסול, שנאמר (במדבר יט, יז): "ולקחו לטמא" - עד שיהא מתכוון למלוי לקדוש ולהזאה. מלא לעצמו באחת ידו, ועשה מלאכה באחת ידו; קדש לעצמו באחת ידו ועשה מלאכה באחת ידו - פסול. מלא לאחר באחת ידו, ועשה מלאכה באחת ידו - פסול. קדש לאחר באחת ידו ועשה מלאכה באחת ידו - כשר.

אמר רבי שמעון: אימתי? בזמן שיש שם שומרים! אין שם שומרים - קדוש לאחריים כקדוש לעצמו. מלא לעצמו בשתי ידיו כאחת, בקדוש אחד - כשר. בשני קדושין - פסול. קדש לעצמו בשתי ידיו כאחת, בקדוש אחד - כשר. ובשני קדושין - פסול. מלא וקדש, קדש ומלא בשתי ידיו כאחת - שניהן פסולין. מלא לאחר בשתי ידיו כאחת, בקדוש אחד - כשר. בשני קדושין - פסול. קדש לאחר בשתי ידיו כאחת, בין בקדוש אחד בין בשני קדושין - כשר. מלא וקדש, קדש ומלא בשתי ידיו כאחת - הקדוש כשר והמלוי פסול. זה הכלל: כל מלאכה שיש עמה מלוי, בין לו ובין לאחר - פסול. וכל מלאכה שאין עמה מלוי - שלו פסול ושל אחר כשר.

ד. כל דבר שבידו ועשה מלאכה, בין שיש שם שומרים ובין שאין שם שומרים - פסול. כל דבר שבידו ולא עשה מלאכה, אם יש שם שומרים - כשר. אין שם שומרים - פסול. מלא לו ולאחר בשתי ידיו כאחת - בלן פסולין. קדש לו ולאחר בשתי ידיו כאחת, שלו - פסול. ושל חברו - כשר. קדש לו ומלא לאחר בשתי ידיו כאחת - שניהם פסולין. מלא לו וקדש לאחר בשתי ידיו כאחת - שלו פסול ושל אחר - כשר. מלא לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה, הראשון - פסול. והשני - כשר. קדש לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה, הראשון - כשר. והשני - פסול. קדש ומלא לעצמו בשתי ידיו, זה אחר זה - שניהם כשרין. מלא וקדש לעצמו בשתי ידיו, זה אחר זה - שניהם פסולין. מלא לאחר בשתי ידיו, זה אחר זה, קדש לאחר בשתי ידיו זה אחר זה, מלא וקדש, קדש ומלא לאחר בשתי ידיו זה אחר זה - בלן כשרים. מלא לו ולאחר בשתי ידיו זה אחר זה, שלו - פסול. ושל חברו - כשר. ושל אחר, קדש לו ולאחר בשתי ידיו זה אחר זה - שניהן כשרין. מלא לו וקדש לאחר בשתי ידיו, זה אחר זה, שלו - פסול. ושל חברו - כשר.

קדש לו ומלא לאחר בשתי יָדיו, זה אחר זה - שְׁנִיָּהּ כְּשֵׁרִין.

ה. מלא לי ואמלא לך - האחרון כְּשֵׁר. קדש לי ואקדש לך - הראשון כְּשֵׁר. מלא לי ואקדש לך - שְׁנִיָּהּ פְּסוּלִין. קדש לי ואמלא לך - שְׁנִיָּהּ כְּשֵׁרִים. מלא לי ואמלא לך. קדש לי ואקדש לך - בְּלֶן פְּסוּלִין. מלא לי ואמלא לך. אקדש לך וקדש לי - הראשון והאחרון פְּסוּלִין, והאמצעים - כְּשֵׁרִין. קדש לי ואקדש לך, מלא לי ואמלא לך, הראשון והאחרון - כְּשֵׁר. והאמצעים - פְּסוּלִים. קדש לי ואקדש לך, אמלא לך ומלא לי. הראשון והאחרון - כְּשֵׁר. והאמצעים - פְּסוּלִין. מלא לי ואקדש לך. קדש לי ואמלא לך - אינו כְּשֵׁר אלא האחרון. מלא לי ואקדש לך. אמלא לך וקדש לי - בְּלֶן פְּסוּלִין. קדש לי ואמלא לך. קדש לי ואמלא לך. אקדש לך ומלא לי - בְּלֶן כְּשֵׁרִים. ואם יש שם שומרין - בְּלֶן כְּשֵׁרִים.

מִסְכַּת פְּרָה פָּרָק שְׁבִיעִי

א. מלא חמש חביות לקדש לאחר, היה מוציא כל אחת ואחת ושופך, אם משהוציא הגיף את הדלת אחריו - פְּסוּל, מפני שעושה עמו מלאכה. ואם יש שם שומרים - לא פסל אלא מה שבידו בלבד. לקדשם חמשה קדושין, היה מוציא לכל אחד ואחד, ושופך את האחרונה והגיף את הדלת אחריו, בין יש שם שומרין בין אין שם שומרין, זו שהגיף את הדלת עמה - פְּסוּלָה, וזו שלא הגיף את הדלת עמה - כְּשֵׁרָה.

ב. היתה חביתו מנחת לפניו, ואמר לו חברו: תן לי, ונתן לו - שְׁנִיָּהּ פְּסוּלִין. ואם אמר לו: 'טול לך!' - שְׁלוּ - פְּסוּל. ושל חברו - כְּשֵׁר. היו לפניו שתי חביות, ואמר לו לחברו: 'תן לי'! ונתן לו, שְׁלוּ - פְּסוּל. ושל אחר - כְּשֵׁר. ואם אמר לו: 'טול לך' - שְׁנִיָּהּ כְּשֵׁרִין.

ג. הממלא לו ולחטאת, ממלא את שלו תחלה ואחר כך ממלא את של חטאת. היה מבקש לשותות, ואי אפשר לו אלא אם כן היו שניהן באיסל, בין שמלא את שלו תחלה ואחר כך מלא את של חטאת, בין שמלא את של חטאת תחלה ואחר כך מלא את שלו - שלו כְּשֵׁר. נותן שלו לאחריו ושל חטאת לפניו, ואם נתן של חטאת לאחריו - פְּסוּל.

ד. המוליך את החבל לבעלים, כְּדָרְכוּ - כְּשֵׁר. ושלא כְּדָרְכוּ - פְּסוּל. הלכה זו עלה עליה בני אסיא שלשה רגלים ליבנה, ברגל השלישי הכשירו להן. אמר להן רבי יוסי: לא לזה הורו, אלא למעלה את החבל ויחזרו ויבנו באחרונה הורו לו, שהוא כְּשֵׁר לשעבר, ופסול לעתיד לבא.

ה. מי שהיה הוא ומימיו באהל המת ומימיו מקפין צמיד פתיל, הוא בפנים ומימיו מבחוץ, כשם שהוא טמא - כך מימיו טמאין. הוא מבחוץ ומימיו מבפנים, כשם שהוא טהור - כך מימיו טהורין. אמר רבי שמעון: ולזה אומרין: 'שמור עצמך! שיהו מימך טהורין'.

ו. מי שהיו מימיו על כתפיו - ומאנה בפניו, וחקצה בפניו, והרצה סלע לאחר, והרצה דרך לאחר. אם עמד - פְּסוּל. אם לא עמד - כְּשֵׁר. אמר רבי יהודה: זה הכלל: דבר שהוא משום מלאכה, בין שעמד ובין שלא עמד - פְּסוּל. דבר שאינו משום מלאכה: עמד - פְּסוּל. לא עמד - כְּשֵׁר.

ז. רבי אליעזר אומר: המוסר את מימיו לטמא, ועשו בעלים מלאכה - פְּסוּלִין. רבי יהודה אומר משמו: עשה טמא מלאכה - כְּשֵׁרִין, מפני שהן ברשות הבעלים. עשו הבעלים מלאכה - פְּסוּלִין, מפני שהן ברשות הטמא.

ח. רבי יוסי אומר: הפורץ על מנת לגדר, והתנה עמו, אף על פי שגדר - כְּשֵׁר. וכן

הִיָּה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הָאוֹכֵל עַל מִנַּת לִקְצוֹץ, וְהַתְּנָה עִמוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁקָּצַץ - כָּשֶׁר.

ט. הַשׁוֹרֵף אֶת הַפָּרָה, וּפְרִים, וְהַמְשַׁלַּח אֶת הַשְּׂעִיר - מִטְּמְאֵין בְּגָדִים. פָּרָה וּפְרִים וְשׂעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח עֲצָמָן - אֵין מִטְּמְאֵין בְּגָדִים. אָבֵל מִטְּמְאֵין אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וְחֻקִּים אוֹמְרִים: פָּרָה, וּפְרִים הַנִּשְׂרָפִים - מִטְּמְאֵין אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין. שְׂעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח - אֵין מִטְּמְאֵין אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: פָּרָה מִטְּמְאָה אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, שֶׁהֵיְתָה לָּהּ שְׁעַת הַכֶּשֶׁר. פְּרִים הַנִּשְׂרָפִים וְשׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים - אֵין מִטְּמְאֵין אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, שְׁלֹא הֵיְתָה לָּהֶם שְׁעַת הַכֶּשֶׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: פָּרָה, כִּיּוֹן שֶׁשָּׁחֲטָה - מִטְּמְאָה בְּמִשְׁאֵה, כְּאִפְרָה.

מִסְכַּת פָּרָה פְּרָק שְׁמִינִי

א. יֵשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: מִטְּמְאֵיף לֹא טְמֵאֵנִי וְאַתָּה טְמֵאֵנִי. כִּיצַד? גִּסְטָרָא שֶׁהִיא מְלֵאָה מִשְׁקִין טְהוּרִים, וְגִסְטָרָא טְמֵאָה כְּפוּיָה עַל פִּיהָ, צָפוּ מִשְׁקִין מִן הַתַּחְתּוֹנָה, נִטְמָא בְּאִיר הַעֲלִיּוֹנָה, וְחֲזָרוּ וְטְמָאוּ אֶת הַתַּחְתּוֹנָה, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: מִטְּמְאֵיף לֹא טְמֵאֵנִי וְאַתָּה טְמֵאֵנִי:

ב. זָב שֶׁיֵּשֵׁב עַל גְּבִי אֲבָן מִסְמָא, אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין שֶׁתַּחְתּוֹ - טְהוּרִין. מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁתַּחְתּוֹ - טְמֵאִים. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: מִטְּמְאֵיף לֹא טְמֵאֵנִי וְאַתָּה טְמֵאֵנִי:

ג. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יֵשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: מִטְּמְאֵי מִטְּמְאֵיף לֹא טְמֵאֵנִי וְאַתָּה טְמֵאֵנִי. כִּיצַד? קַעֲרָה וְאַחֲרוֹי טְמֵאֵין, וְנִתְּנָה עַל גְּבִי טְבֵּלָא, וְכֹכֵר שֶׁל תְּרוּמָה עַל גְּבִי הַטְּבֵּלָא, וְצָפוּ מִשְׁקִין מִתּוֹכָהּ וְנִגְעוּ מְאֻחֲרִיָּה, נִטְמָאוּ תַּחְתֶּיהָ וְטְמָאוּ אֶת הַכֶּכֶר, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: מִטְּמְאֵי לֹא טְמֵאֵנִי וְאַתָּה טְמֵאֵנִי. יֵשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: טְמֵאֵנִי וְטְמֵאֵנִי. כִּיצַד? טְבוּל יוֹם שֶׁהִיָּה בְּיָדוֹ קִמַּח שֶׁל תְּרוּמָה, וּמִשְׁקִין שֶׁל חֲלִין טְהוּרִין, וּבִלְלָן זֶה בְּזָה - טְמֵאֵין, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְמֵאֵנִי וְטְמֵאֵנִי:

ד. קִדְרָה שֶׁהִיא מְלֵאָה מִשְׁקִין טְהוּרִין וְתַרְמוּסִין טְמֵאֵין פְּחוּתִין מִכְּבִּיצָה נְתוּנִין בְּתוֹכָהּ. נִפְתְּחוּ וְנִעֲשׂוּ כְּבִיצָה - טְמֵאֵין. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְמֵאֵנִי וְטְמֵאֵנִי. טְהוּר שְׁנָפֵל עַל רֹאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ שֶׁלְּשָׁה לוֹגֵין מִים שְׂאוּבִין, אָפְלוּ הוּא טְהוּר וְהֵן טְהוּרִין - טְמֵאֵוּהוּ וְנִטְמָאוּ. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְמֵאֵנִי וְטְמֵאֵנִי:

ה. יֵישׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: טְמֵאֵנִי וְטְהַרְתִּיו. כִּיצַד? מְטֵלִית שֶׁטְלָאָה עַל הַקֶּפֶה מִטְּמְאָה אֶחָד וּפּוֹסְלַת אֶחָד. הַפְּרִיָּשָׁה מִן הַקֶּפֶה - הַקֶּפֶה מִטְּמְאָה אֶחָד וּפּוֹסְלַת אֶחָד, וּמְטֵלִית טְהוּרָה. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְמֵאֵנִי וְטְהַרְתִּיו:

ו. יֵישׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אָמַר טְהַרְנִי וְטְמֵאֵנִי. כִּיצַד? מְקוּהָ שֶׁיֵּישׁ בָּהּ אַרְבָּעִים סָאָה מְכַנּוּת, יָרַד וְטָבַל בְּתוֹכָהּ - הוּא טְהוּר, וּמְקוּהָ - טְמָא. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהַרְנִי וְטְמֵאֵנִי.

ז. יֵישׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: טְהַרְנִי וְטְהַרְתִּיו. כִּיצַד? תְּבָה שֶׁהִיא טְמָאָה מְדֻרָס, וְהִבִּיא מִסְמֵר שֶׁהִיָּה טְמָא, וְקָבְעוּ בָּהּ - טְהוּרָה הַתְּבָה וְטְהוּרָה הַמִּסְמֵר, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהַרְנִי וְטְהַרְתִּיו: טְהוּר שֶׁהִיָּה עַל הַטְּמָא - טְהוּר הַמְּזָה וְנִטְהַר הַטְּמָא, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהַרְנִי וְטְהַרְתִּיו. שְׁלֶשֶׁה מְקוּאוֹת, בְּזָה עֲשָׂרִים סָאָה, וּבְזָה עֲשָׂרִים סָאָה, וּבְזָה עֲשָׂרִים סָאָה מִים שְׂאוּבִין, וְשְׂאוּבִין מִן הַצֵּד, יָרְדוּ שְׁלֶשֶׁה וְטָבְלוּ בָּהֶן וְנִתְעַרְבוּ - הַמְקוּאוֹת טְהוּרִין וְהַטְּבֵּלִין טְהוּרִין, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהַרְנִי וְטְהַרְתִּיו:

מִסְכַּת פָּרָה פְּרָק תְּשִׁיעִי

א. כָּל הַנְּהָרוֹת כְּשֵׁרִין לְקַדֵּשׁ בָּהֶם מִ חֲטָאת. וּמוּדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּמַעֲיֵין הַיּוֹצֵא מִמְּקוֹם אֶחָד, וּמִתְפָּרֵד לְשֵׁנֵי מְקוּמוֹת, וְחֹזֵר וּמִתְעַרֵּב בְּמְקוֹם אֶחָד - כְּשֶׁר. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִמְּלֵא אָדָם חֲבִית מִמַּעֲיֵין זֶה, וְחֲבִית מִמַּעֲיֵין זֶה, וְנִתְּנָן בְּשִׁקְת אַחַת וּמְקַדֵּשׁ. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִמְּלֵא אָדָם צְלוּחִית מְחֻבֵּית זוֹ וְצְלוּחִית מְחֻבֵּית זוֹ, וְנִתְּנָן בְּשִׁקְת אַחַת וּמְקַדֵּשׁ. וְכֵן

היה רבי יהודה אומר: יורדת הצלמין – פסולה, מפני שכזבה בשעת פולמוס. אמרו לו: והלא כל מימי בראשית כזבו בשעת פולמוס. שלוח היתה נמלה מהלכת בו. מעין שהיה יוצא בשנה זו מצד זו ושנה אחרת מצד זה, או שהוא רבה מימות הגשמים ומתמעט בימות החמה – כשר:

ב. הכל שוין בכאר שירד לתוכה שטף של מימי גשמים, שהוא צריך להמתין עד שיחזרו המים לכמות שהיו. מעין שיצא בתחלה, רבי יהודה אומר: צריך לברר. וחקמים אומרים: אין צריך לברר. היתה חביתו מנחת לפניו וירד לתוכה שטף של מימי גשמים – פסולה. (ירד לתוכה טל – פסול). ירד לתוכה טל בלילה, רבי אליעזר אומר: יניחנה בחמה והטל עולה. וחקמים אומרים: אין הטל עולה אלא מן הפרות בלבד:

ג. מי חטאת שנפלו לתוכן מי מעין ומי מקוה ומי פרות, אם רוב מי חטאת – מטמאין במשא, אם רב מי פרות – אין מטמאין במשא, מחצה על מחצה – מטמאין במשא. בין כף ובין כף – פסול להזות מהן. אמר רבי: אם כדברי רבי אליעזר הזאה כל שהוא – כשרה, חציה מן הכשר וחציה מן הפסול – הזאה מטהרת בכל שהוא:

ד. נפל לתוכן עכשוב, שובאי, כובאי, דג, וצפרדע, ונתבקעו ונשתנו מראיהן – פסולין. לא נתבקעו ולא נשתנו מראיהן – כשרין. רבי יהודה אומר: אף על פי שלא נתבקעו ולא נשתנו מראיהן – פסולין, מפני שהן מוררין. והכל מודים בחגב – שהוא פסול, שהוא מורר. והכל מודים בבקיעינה – שאינה פוסלת. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: נראין דברי רבן גמליאל בנחש, וכדבריו אנו מורים. אמר רבי יהודה: והלא אין דברי רבי אליעזר בפרה אלא להקל, שרבי אליעזר אומר: כשרה,

ורבי יהושע אומר: כשישתה – פסול מפני משקה פיו, ואם גרגר – כשר:

ה. מי חטאת שנשתנו מראיהן מחמת עצמן – כשרין. נשתנו מראיהן מחמת עשן, או שנפל לתוכן טיס, קוץ, ופואה – פסולין. זה הכלל: כל הפוסל בשנוי מראה במעין – פוסל בצלוחית. אפר חטאת שנשתנו מראיהן מחמת עצמן ומחמת עשן – כשר. נשתנו מחמת אבק, או שנפל לתוכן סיד וגפסית – פסול. מי חטאת שהגלדו וחרוו ונמוחו – כשרים. המחן באור – פסולין. ובחמה – כשרין. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: דבר שמטמינים בו לשבת – כשרין, ודבר שאין מטמינים בו לשבת, לחטאת – פסולין. המים הנמשכין – כשרין. והנזרקין – פסולין:

ו. לא יטול אדם מי חטאת ואפר חטאת והוא רוכב על גבי חברו, או על גבי בהמה, מקום שאין רגליו נוגעות בארץ. אכל מעבירין הוא בגשר ואינו חושש. אחד הירדן ואחד כל הנהרות. חנינא בן עקבא אומר: לא אמרו אלא בירדן לבד.

מסכת פרה פרק עשירי

א. מי חטאת ואפר חטאת המקדשין, בין טמאין ובין טהורין – מטמאין את הידים לתרומה, במגע ובמשא. רבי יוחנן בן נורי אומר: מי חטאת שננטמאו – הרי הן כאפר מקלה. אפר כשר שנתערב במים פסולין – מטמאין את הכהן ואת התרומה. רבי יעקב אומר: מטמאין הן משום משקה.

ב. כל הראוי ליטמא טמא מת, אפלו טמא – אינו מדף, וכל שאינו מדף לתרומה – אינו מדף לחטאת. ולא חדשו טמאה בחטאת; דברי רבי אליעזר. מעשה בשמיעה איש כפר עותני, שהיה בידו לגין מלא מי חטאת, והגיף את הדלת שמפתח טמא טמא-מת תלויה בה, ובא ושאל את רבן יוחנן בן זכאי, ואמר לו: שמעיה! צא והזה את מימדך. ורבי יהושע אומר: אפלו טהור

בְּשֵׁל אֶבֶן, אָבֵל בְּשֵׁל חֶרֶס הַכֵּל מוֹדִים בְּשֵׁל חֲטָאת שְׁהוּא טַמְאָה:

ה. קָלֵל שֶׁל חֲטָאת וְלָגִין שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנָגְעוּ זֶה בְּזֶה - שְׁנִיחֵן טְהוּרִין. בְּשִׁתִּי יָדִיו - שְׁנִיחֵן טַמְאִין. בְּשִׁנֵּי נִירוֹת - שְׁנִיחֵן טְהוּרִין. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: שֶׁל חֲטָאת - טַמְא, שְׂרָבִי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: זֶה הַכָּלֵל, כָּל הַמְטַמָּא מִי חֲטָאת בְּמַגֵּעַ - מְטַמָּא בְּמַשָּׂא, וְכֹל שְׂאִינוּ מְטַמָּא מִי חֲטָאת בְּמַגֵּעַ - אִינוּ מְטַמָּא בְּמַשָּׂא:

מִסְכַּת פְּרָה פָּרָק אֶחָד עָשָׂר

א. אֲזוּב הַמְכָשֵׁר וְכֻלִּים הַטְּהוּרִים לְחֲטָאת - נִצּוּלִין בְּצַמִּיד פְּתִיל. כָּל סִפֵּק טְהוּר לְתְרוּמָה - טְהוּר לְחֲטָאת. כָּל הַתְּלוּי לְתְרוּמָה - נִשְׁפָּךְ לְחֲטָאת. וְאִם עָשָׂה עַל גִּבּוֹ טְהוּרוֹת תְּלוּיּוֹת, חוּץ מִן הַיָּדִים, מִפְּנֵי שְׁסַפֵּק מִים - טְהוּר. הַרְעָדוֹת - טְהוּר לְתְרוּמָה וְטַמְא לְחֲטָאת. הַרְפָּפוֹת - טְהוּרוֹת לִקְדָשׁ לְתְרוּמָה וְלְחֲטָאת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַרְעָדוֹת - טַמְאוֹת לְחֲטָאת וְטְהוּרוֹת לִקְדָשׁ וְלְתְרוּמָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אִף אֲנִי כֵן אֲמַרְתִּי, אָבֵל חֲבָרִי גִזְרוּ עָלַי שְׂאֵהִיָּה מוֹדָה בָּהֶם בְּטָהֳרָה:

ב. דְּבִלָּה שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנִפְּלָה לְתוֹךְ מִי חֲטָאת, נִטְלָה וְאֶכְלָה, אִם אֵין בָּהּ כִּבְיָצָה בֵּין טְהוּרָה בֵּין טַמְאָה - טְהוּר. אִם יֵשׁ בָּהּ כִּבְיָצָה, בְּטַמְאָה - טַמְא, וּבְטְהוּרָה - טְהוּר, שְׂאִם כֵּן אֵין טְהוּרָה לְחֲטָאת, שְׂאֲנִי אוֹמֵר: נִטְמָא הַמְזָה בְּמִים וְחֹזֵר הַמְזָה וְטַמְא אֶת הַמִּים. נִטְמָא הָאֲזוּב וְחֹזֵר הָאֲזוּב וְטַמְא אֶת הַמִּים. אָמַר רַבִּי מְאִיר: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנָן שְׁתַּחֲבָה בְּכוּשׁ אוּ בְּקִיָּסָם, אָבֵל נִטַּל בְּיָדוֹ - נִטְמָא וְטַמְא אֶת מִי חֲטָאת. רַבִּי יוֹסִי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: אֵין הַטְּהוּר לְתְרוּמָה מְטַמָּא אֶת מִי חֲטָאת, וְאֶת אֶפְרַח חֲטָאת, וְאֶת הַמְזָה מִי חֲטָאת:

ג. כָּל הַטְּעוֹן בֵּיאַת מִים, בֵּין מִדְּבָרֵי תוֹרָה בֵּין מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים, קָדָם לְבִיאָתוֹ בְּמִים - מְטַמָּא אֶת מִי חֲטָאת, וְאֶת אֶפְרַח חֲטָאת,

יֵשׁ לוֹ מִדָּף. וּמַעֲשֵׂה רַבְרִי יִשְׁמַעְאֵל שְׁהִיָּה מְהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ אַחֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אָמַר לוֹ: הַטְּהוּר לְחֲטָאת שְׁהִסִּיט אֶת הַמְּפִתָּח שְׁהוּא טְהוּר לְתְרוּמָה, מֵהוּ, טַמְא אוּ טְהוּר? אָמַר לוֹ: טַמְא. לְמָה? שְׂמָא הֵיִתָּה בָּהּ טַמְאָה יְשָׁנָה, אוּ שְׂמָא יִשְׁכַּח וְיִסִּיט אֶת הַדְּבָר הַטַּמְא. אָמַר לוֹ: וְכִי אִינוּ אֵלָא שְׁהִסִּיטוּ, אָבֵל נִרְאִין דְּבָרֵיךְ בְּדָבָר הָרְאוּי לְטַמְא מִדָּרְס, שְׂמָא הֵיִתָּה בָּהּ טַמְאָה יְשָׁנָה, אוּ שְׂמָא יִשְׁכַּח וְיִסִּיט אֶת הַדְּבָר הַטַּמְא. הַשִּׂיאוּ לְדָבָר אַחֵר, אָמַר לוֹ: יִשְׁמַעְאֵל אַחֵי! הֵיאִף אַתָּה קוֹרָא "כִּי טוֹבִים דוּדִיךְ מֵיִין" (שִׁיר הַשִּׁירִים א. ב), אוּ "כִּי טוֹבִים דוּדִיךְ מֵיִין". אָמַר לוֹ: טוֹבִים דוּדִיךְ מֵיִין. אָמַר לוֹ: אֵין הַדְּבָר כֵּן, שְׁהִרִי חֲבָרוּ מִלְּמַד עָלָיו - "לְרִיחַ שְׁמִינֵךְ טוֹבִים". וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַטַּמְא - מִדָּף, וְהַטְּהוּר - אִינוּ מִדָּף. הַטַּמְא שְׂאֲמָרוּ טַמְא מֵת, וְלֹא טַמְא מִדָּף, טַמְא טַמְא מֵת וְלֹא מִדָּף. רַבִּי אוֹמֵר: טְהוּר לְחֲטָאת שְׁהִסִּיט אֶת רְקוֹ וּמִימֵי רְגָלָיו שֶׁל טְהוּר לְתְרוּמָה - טַמְא. הִסִּיט אֶת דָּמוֹ - טְהוּר. הִסִּיט אֶת הַשְּׂרָץ וְאֶת שִׁכְבַת זָרַע, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמָּא:

ג. קָלֵל שֶׁל חֲטָאת שְׁנָתְנוּ עַל גִּבֵּי הַשְּׂרָץ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וְחֲכָמִים מְטַמְאִין. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנָן שְׂאִם יִנְטַל הַשְּׂרָץ וְהַקָּלֵל מִסִּיט, אָבֵל אִם יִנְטַל הַשְּׂרָץ וְהַקָּלֵל עוֹמֵד, וְאֶפְלוּ מֵת וּנְבִלָה נוֹגְעִין מְאַחֲרָיו - טְהוּר. נִתְּנוּ עַל גִּבֵּי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וְעַל גִּבֵּי חֶרֶס הַטַּמְא - טַמְא. נִתְּנוּ עַל גִּבֵּי אוֹכְלִין וּמִשְׁקִים, אוּ עַל גִּבֵּי סִפֵּר תוֹרָה, רַבִּי יוֹסִי מְטַהֵר וְחֲכָמִים מְטַמְאִין. הַעֲבִירוּ עַל גִּבֵּי תַנּוּר וְעַל גִּבֵּי נְבִלָה וְעַל גִּבֵּי הַשְּׂרָץ, רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמָּא. וּמוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָא הַזָּאָה שְׁהַעֲבִירָה עַל גִּבֵּי כָּלִי חֶרֶס - טַמְא, אוּ עַל גִּבֵּי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב - טַמְא, שְׁהִיא טְהוּרָה, שְׂאִין לָךְ דְּבָר שְׂמַטְמָא מִלְּמַעְלָה כְּלַמְטָה אֵלָא כְּזִית מִן הַמֵּת וְשֶׁאֵר כָּל הַמְּאֵהִילִין:

ד. קָלֵל שֶׁל חֲטָאת וְקָלֵל שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנָגְעוּ זֶה בְּזֶה - שְׁנִיחֵן טְהוּרִין. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: שֶׁל חֲטָאת טַמְא. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים?

וְאֵת הַמִּזְזָה מִי חֲטָאת בְּמַגֵּעַ וּבְמִשְׁאָא. רַבִּי
אֶלְיעֶזֶר אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי טַרְפוֹן: נוֹטֵל
טָמֵא כְּלִים הִטְהוּרִים לְחֲטָאת בְּאֶסֶל וְאִינוּ
חוֹשֵׁשׁ:

ד. אָזוּב שֶׁל אֲשֶׁרָה וְשֶׁל עֲבוּדַת כּוֹכְבִים
וְשֶׁל עִיר הַנִּדְחָת - פְּסוּל. וְשֶׁל תְּרוּמָה
טָמְאָה - לֹא יִזְהָ, וְאִם הִזָּה - פְּסוּל. וְשֶׁל
תְּרוּמָה טְהוּרָה - לֹא יִזְהָ, וְאִם הִזָּה - כָּשֶׁר.
אֵין מִזִּין, לֹא בַתְּמָרוֹת, לֹא בִּיּוֹנְקוֹת, וְאִם
הִזָּה בִּיּוֹנְקוֹת וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ - פְּטוּר.
בַּתְּמָרוֹת וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ - חֵיב; דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בַּתְּמָרוֹת וְנִכְנַס
לְמִקְדָּשׁ - פְּטוּר. בִּיּוֹנְקוֹת וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ -
חֵיב. אֵלוּ הֵן הַיּוֹנְקוֹת: גְּבַעוּלִין שְׁלֹא גָמְרוּ.
תְּמָרוֹת שְׁלֹא הִנְצוּ כָּל עֶקֶר; דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: תְּמָרוֹת גְּבַעוּלִין
שְׁלֹא גָמְרוּ, וַיּוֹנְקוֹת שְׁלֹא הִנְצוּ כָּל עֶקֶר. לֹא
נִחְלְקוּ עַל הַלְכָה אֲלֵא עַל הַלְשׁוֹן (שְׂרֵבִי אֶלְיעֶזֶר
אוֹמַר: שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֵת הַתְּרוּמָה וְאֵין חִיבִין עֲלֵיהֶן עַל
טָמְאָת מִקְדָּשׁ). הַנְּלֻקָּט לְחֲטָאת כְּנֻלָּקֵט
לְאוּכְלִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה (וְרַבִּי
יֹסִי) וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: כְּנֻלָּקֵט לְעֻצִים:

<p>6 Oct</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ד 4</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קג ירושלמי: יומא כה תוספתא: פרה ה ב"ך: משלי טו-טז רמב"ם: מעילה ו</p>	<p>צום גדלי' Fast of Gedalia</p> <p>עלות השחר..... 5:46 סו"ז קר"ש - מג"א ... 9:14 סו"ז תפלה - מג"א .. 10:24 שקיעה..... 6:28</p> <p>נץ החמה..... 6:59 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:50 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת ..... 7:41</p>
<p>7 Oct</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ה 5</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קד ירושלמי: יומא טו תוספתא: פרה ו ב"ך: משלי יז-יח רמב"ם: מעילה ז</p>	<p>עלות השחר..... 5:47 סו"ז קר"ש - מג"א ... 9:15 סו"ז תפלה - מג"א .. 10:24 שקיעה..... 6:27</p> <p>נץ החמה..... 7:00 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:51 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת ..... 7:40</p>
<p>8 Oct</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ו 6</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קה ירושלמי: יומא טז תוספתא: פרה ז ב"ך: משלי יז-יח רמב"ם: מעילה ח</p>	<p>עלות השחר..... 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 9:15 סו"ז תפלה - מג"א .. 10:24 שקיעה..... 6:25</p> <p>נץ החמה..... 7:01 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:51 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת ..... 7:58</p>
<p>9 Oct</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ז 7</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קו ירושלמי: יומא כח תוספתא: פרה ח ב"ך: משלי כא-כב רמב"ם: קרבן פסח א</p>	<p>עלות השחר..... 5:49 סו"ז קר"ש - מג"א ... 9:15 סו"ז תפלה - מג"א .. 10:24 שקיעה..... 6:24</p> <p>נץ החמה..... 7:02 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:51 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת ..... 7:57</p>
<p>10 Oct</p>	<p>המישי Thursday</p>	<p>ח 8</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קז ירושלמי: יומא כט תוספתא: פרה ט ב"ך: משלי כג-כד רמב"ם: קרבן פסח ב</p>	<p>עלות השחר..... 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א ... 9:16 סו"ז תפלה - מג"א .. 10:25 שקיעה..... 6:22</p> <p>נץ החמה..... 7:03 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:52 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:49 צה"כ לשיטת ר"ת ..... 7:55</p>
<p>11 Oct</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ט 9</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קח ירושלמי: יומא ל תוספתא: פרה י ב"ך: משלי כה-כו רמב"ם: קרבן פסח ג</p>	<p>ערב יום כפור Yom Kippur Eve</p> <p>עלות השחר..... 5:51 סו"ז קר"ש - מג"א ... 9:16 סו"ז תפלה - מג"א .. 10:25 שקיעה..... 6:20</p> <p>נץ החמה..... 7:04 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:52 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:49 צה"כ לשיטת ר"ת ..... 7:53</p>
<p>12 Oct</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>י 10</p>	<p>בבלי: בבא בתרא קט ירושלמי: - תוספתא: פרה יא ב"ך: משלי כז-כח רמב"ם: קרבן פסח ד</p>	<p>יום כפור, יזכור Yom Kippur / Yizkor</p> <p>עלות השחר..... 5:52 סו"ז קר"ש - מג"א ... 9:17 סו"ז תפלה - מג"א .. 10:25 שקיעה..... 6:19</p> <p>נץ החמה..... 7:05 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:53 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:49 צה"כ לשיטת ר"ת ..... 7:52</p>

וְעַד עַם טוֹט אֵן עֲבִירָה אֹן עַר הָאֵט חֲרָטָה אוֹיף דָּעם, אִיז מְעַן אִים מוֹחַל אוֹיף אַלֶּע זַיִנֶע עֲבִירוֹת.

(סִפֵּר הַמִּדּוֹת אוֹת תְּשׁוּבָה חֲלָק א', סִימָן כ"ו)